

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čokoljni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Evropska zveza.

Francoski zunanji minister Briand je poslal 17. maja 29 evropskim državam, odnosno njih vladam spomenico o ustanovitvi Evropske zveze. Velika je ta zamisel znamenitega francoskega državnika, in samo sreča bi bila za Evropo in njene narode, če bi se ta zamisel uresničila. Ni to povse nova misel. Že v prejšnjih časih so jo zamišljali in priporočali učenjaki in pisatelji. Po svetovni vojni se je hrepenenje po uresničenju te zamisli razširilo, ker je to hrepenenje samo izraz in posledica sedanjih političnih in gospodarskih razmer v Evropi. Med državniki, ki so nositelji te misli je v prvi vrsti Briand, zunanji minister Francije. O priliki zasedanja Društva narodov v Ženevi so mu zastopniki 27 evropskih držav 9. septembra 1929 poverili nalogo, naj o organizaciji Združenih držav Evrope sestavi spomenico.

Briand je to storil ter poslal spomenico, kakor rečeno, 29 državam, torej tudi Turčiji in sovjetski Rusiji. Briand ne misli na takšno državno tvorbo, kakor so Zedinjene države Severne Amerike. Kaj takega ustvariti v Evropi je nemogoče, ker je evropsko prebivalstvo podeljeno na veliko število narodov, ki imajo ne samo svojo jako razvito narodno kulturo, marveč tudi svoje samostojne države. In kateri narod, ki ima svojo lastno državo, bi se njej odpovedal? Zato pa poudarja Briand v svoji spomenici, da Evropska zveza ne bo kratila suverenosti (samostojnosti, samovlastnosti) nobene države, ki se ji bo pridružila.

Ravnotako tudi noče Evropska zveza posegati v področje Društva narodov, ki je svetovna organizacija držav ter obsega države po vseh delih sveta. Evropska zveza ima ožje področje nego Društvo narodov, ki je svetovna organizacija za ohranitev miru na svetu, in zato se bo vedno trudila izvrševati svojo nalogo v skladnosti z Društvom narodov in pod njegovim okriljem. Lepe cilje Društva narodov se bo Evropska zveza trudila udeleževati med evropskimi narodi ter rešiti tiste politične, gospodarske in socialne naloge, ki se predvsem tičejo evropskih držav.

Te naloge so velike in velevažne in če njih rešitve evropski narodi ne vzamejo resno in složno v svoje roke, je propad neizogiben. Sledila bo takšna politična zmeda in takšno gospodarsko bronadanje, da mu ne bo več zdravila.

Le složna Evropa more sebe rešiti. Zato priporoča Briand evropskim državam, da ustvarijo moralno enoto, duhovno, politično in gospodarsko sodelovanje. Medsebojna vzajemnost, sodelovanje v političnih in gospodarskih stvareh: to mora biti geslo nove Evrope. Stara naprotstva morajo biti pokopana, vsi narodi si morajo dati roke v slogi ter združiti svoje sile, da pomagajo vsak sebi in vsi vsakemu.

V obliki vprašalne pole, ki morajo posamezne države na njo odgovoriti do 15. julija, je Briand tudi predložil osnoven načrt, kako naj se organizira skupen režim Evropske zveze. Če se to ne zgodi, ostane vse samo na papirju. Ni ta načrt zamišljen kot končno veljavni, marveč kot pripraven za razvojno rast in izpopolnitev. Predvsem je potrebna splošna in osnovna pogodba med državami, da se izrazi in potrdi načelo moralne, duševne, politične in gospodarske vzajemnosti. Treba pa je tudi orga-

nizirati nekak režim Evropske zveze. Ta pa bodi nasleden: 1. reprezentativen, odgovoren organ v obliki evropske konference (nekakega parlamenta evropskih držav), ki bo sestavljena iz zastopnikov vseh držav, katere so članice Društva narodov, ter se bo zbirala k rednim zborovanjem; 2. izvršilen, političen odbor, ki bo obsegal nekatere člane evropske konference; 3. tajništvo Evropske zveze.

Ta načela, ki so posameznim vladam predložena v proučevanje in odgovor, naj bi tvorila prvi začetek zvezne organizacije in osnovni trajni okvir evropskega sodelovanja. Za obnovo, pregraditev Evrope gre. Narodi Evrope so obsojeni, da živijo skupaj. Od njih je odvisno, ali se bodo v brezobzirni medsebojni tekmi uničili ali pa v vzajemni podpori napredovali. Narodi sami so svojo voljo po miru in vzajemnosti izrazili ter dokazali. Sedaj je na njihovih vladah, da v tem oziru storijo svojo dolžnost. To je Briandovo sporočilo evropskim narodom in njihovim vladam.

Bojeviti govori Mussolinijevi.

Zadnji čas govori Mussolini jako bojevite besede. Vsebina in oblika njegovih govorov celo nadkriljuje prejšnji način govorjenja italijanskega ministrskega predsednika in fašistovskega voditelja. Na londonski konferenci Anglije, Zedinjenih držav, Japonske, Francije in Italije za pomorsko razorožitev je Italija zahtevala popolno enakost s Francijo, kar se tiče vojnega brodogradnje. Da bi tej svoji zahtevi po enakosti s Francijo dal poseben poudarek, vzbujala Mussolini med italijanskim ljudstvom bojevito razpoloženje. Številne vojaške parade mu dajo priliko za to.

V Livornu je 11. maja pred množico 100.000 ljudi, ako se sme verjeti cenitvi fašistovskih časnikov, imel navdušujoč govor, v katerem je med drugim rekel: »Italijanski narod si po osemletnem fašističnem režimu ne želi samo blagostanja, temveč zahteva zase tudi ugled in svoje mesto na svetu. Vsemu italijanskemu ljudstvu, pa tudi narodom izven italijanskih meja želim povedati, da ne iščemo prenačelnih pustolovščin. Če bi nas pa kdo napadel in hotel okrniti našo neodvisnost in našo bodočnost, ta ne ve s kakšnim tem-

peramentom dvignem na noge ves italijanski narod. Če bi kdo hotel napasti revolucijo črnih srajc, potem bi bil ves narod, bili bi starci, deca, kmetje, delavci in vojaki eno samo ljudsko teožareča krogla, ki jo lahko vržemo proti vsakomur.«

Teden dni kasneje je v Firenci po veliki paradi, ki se je je poleg fašistovske milice udeležila velika množica ljudstva in nekaj eskadril vojaških letal, imel nagovor, v katerem je med drugim dejal:

»Nič ni bolj žaljivo za ponos italijanskega naroda, kakor če dvomijo, da mi svojega brodogradnega programa ne bomo izvedli. Ponovno poudarjam, da se bo ta program uresničil, tona za tona (navdušeni vzkliki, množica dviga zastave in kliče: »Alalá«), da bo 29 novih bojnih ladij zaplulo v morje, zakaj volja fašizma ni samo železna in odločna, ampak matematična. Nje ovire ne plašijo, ampak privlačujejo — kajti sem gotov, da bo italijanski narod za to, da ne ostane zaprt na morju, ki je bilo last Rima, sposoben tudi za najbolj izredne žrtve.

Črne srajce, leta 1919 smo imeli tu-

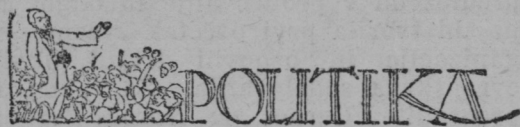
kaj prvi narodni zbor italijanskih fašistov, ki je pomenil ponosen izziv, ki smo ga vrgli celemu staremu svetu, že tisto zgnivšemu in umirajočemu, ki se pa vseeno še ni odločil, da crkne. Kakšen veličasten polet v teh zadnjih enajstih letih! Toda naša volja in moč k obnovitvi se nadaljuje in zato mi nikoli ne moremo mirovati. (»Nikoli,« vzkliki s trga.) To nam je strogo zabranjeno, ne samo zaradi naših nalog, ki jih imamo v Italiji, ampak tudi zaradi novih in nepredvidenih nevarnosti, ki kipe in vro iz najrazličnejših točk obdajajočega nas sveta.

Jutri, črne srajce, boste tukaj videli najimpozantnejšo vojaško prireditev. Jez sem, ki sem jo hotel. Zakaž besede so lepa reč, toda puške, mitraljeze, ladje, aeroplani, kanoni so pa še lepši. (Nezdržen izbruh vzklikov.) Kajti, o črne srajce, pravica, katere ne spremlja moč, je prazna beseda, in naš veliki Nikola Macchiavelli nas je opomnil, da so vsi neoboroženi proroki žalostno končani.

Jutri zjutraj ob prizoru oboroženih sil, bodo vsi videli trden in vojaški

obraz fašistične Italije. Le fašistična Italija, do zob oborožena, bi mogla postaviti svojo enostavno alternativo: ali hočete naše dragoceno prijateljstvo ali pa naše neizprosno sovraštvo.«

Mussolini torej rožlja z besedami in s sabljo, kakor pred svetovno vojno nemški cesar Viljem. Svet pa se je Mussolinijevega rožljanja z besedami navadil ter ostaja miren. Mussoliniju je takšno rožljanje potrebno radi notranjih prilik v Italiji. Gospodarske razmere na Italijanskem so jako težke in da bi jih ljudje tem manj čutili, skuša Mussolini s svojimi govori vzbujati v njih mišljenje, da so bojeviti dediči starih Rimljanov, ki so vladali svetu. Sedanjí svet pa ljubi mir med narodi, ker so ga posledice svetovne vojne dejansko poučile ter ga še vedno učijo, kaj je pravzaprav vojna. Evropski narodi sprejemajo z zadovoljstvom ne bojevitih Mussolinijevih besed, marveč povabilo francoskega državnika Brianda k mirni in mir zagotavljajoči združitvi narodov in držav v Evropsko zvezo.

V NAŠI DRŽAVI.

Sprememba v vladi. Na predlog ministrskega predsednika generala Živkoviča je Nj. Vel. kralj podpisal 19. maja ukaz, s katerim se imenujeta dr. Stanko Šibenik za ministra poljedelstva in Nikola Preka za ministra socialne politike in narodnega zdravja; dr. Drinkovič, prejšnji minister socialne politike, in dr. Frangeš, prejšnji poljedelski minister, pa se imenujeta za ministra brez portfelja (brez določenega ministrstva). Dne 20. maja pa je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, s katerim se imenujeta za ministra brez portfelja Mirko Neudorfer in dr. Ivo Švegelj. Naša vlada je sedaj sestavljena tako-le: Ministrsko predsedstvo in notranje zadeve: **Peter Živkovič**; zunanje zadeve: **dr. Voja Marinkovič**; šume in rude: **dr. Anton Korošec**; finance: **dr. Stanko Švrljuga**; pravda in vere: **dr. Milan Srkič**; promet: **Laza Radivojevič**; gradbe in pošte: **Miša Trifunovič**; socialna politika in narodno zdravje: **Nikola Preka**; kmetijstvo in agrarna reforma: **dr. Stanko Šibenik**; trgovina: **dr. Juraj Demetrovič**; vojska: **general Stevo Hadžić**; prosveta: **Boža Maksimovič**; ministrov brez portfelja pa je šest: **Nikola Uzumovič**, **dr. Kosta Kumanudi**, **dr. Oton Frangeš**, **dr. Mate Drinkovič**, **Mirko Neudorfer** in **dr. Ivo Švegelj**. Novi minister **dr. Stanko Šibenik** je rojen 1. januarja 1885 v Gospiču, študiral je pravo, bil sodnik, po svetovni vojni se odpovedal službi, postal poslanec bivše Hrvatske seljačke stranke (Radičeve stranke), nekaj časa predsednik parlamentarnega kluba te stranke, leta 1926 bil izvoljen za podpredsednika Narodne skupščine, leta 1927 pa je bil minister agrarne reforme. — **Nikola Preka** je rojen 23. marca 1883 v Nevesinju v Hercegovini, študiral je pravo v Inomostu, potem se posvetil zasebnemu go-

spodarstvu in trgovini. Bil je poslanec bosanskega deželnega zbora, od leta 1923 dalje je bil kot član bivše Radičeve stranke voljen v Narodno skupščino, v kateri je bil dalje časa podpredsednik kluba te stranke. — **Mirko Neudorfer** je bil rojen leta 1881 v Zlatarju v Hrvatskem Zagorju, gimnazijo dovršil v Varaždinu, pravne študije pa v Zagrebu, po študiju pa se je posvetil obdelovanju svojega kmetskega posestva blizu Zlatarja. Od leta 1920 je bil poslanec v Narodni skupščini kot član Hrvatske seljačke stranke, leta 1926 je bil imenovan za državnega podtanika v finančnem ministrstvu. — **Dr. Ivo Švegelj** je bil rojen 17. februarja 1875 na Bledu. Študiral je na Dunaju in v Inomostu, kjer je postal doktor prava. Stopil je v avstrijsko-ogrsko konzularno službo ter bil nazadnje generalni konzul v Zedinjenih državah. Bil je član Začasnega narodnega predstavništva, leta 1927 je bil na listi bivše Radičeve stranke izvoljen v Liki.

O zemljiških knjigah v naši državi je izdan nov zakon, ki ga je Nj. Vel. kralj podpisal 21. maja. Na ozemlju nekdanje Srbije in Črnegore, kjer doslej še ni bilo zemljiških knjig, stopi zakon o notranji ureditvi, ustanavljanju in popraviljanju zemljiških knjig v veljavo že 15. dan po njegovi razglasitvi v »Službenih novinah«. Tam pa, kjer zemljiške knjige že imajo, stopi novi zakon v veljavo še le šest mesecev po njegovi razglasitvi.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Francoska vlada zasleduje strogo mlroljubne cilje. Zunanji minister Briand je evropskim državam stavil predlog na ustanovitev Združenih držav. Ministrski predsednik Tardieu pa je na zborovanju bivših bojevnikov v Lyonu imel govor, v katerem je povdarjal, da je treba delovati za mir na znotraj in na zunaj, za organizacijo pravice za vsakega posameznika in za narode ter za narodno pravico.

Angleška vlada ima ne samo zunanje-politične težave, marveč tudi notranje-politične poteškoče. Veliko pregla vico ji dela vprašanje brezposelnosti. Sir Mosley, eden glavnih sodelovalcev ministra za brezposelnost, je odstopil, ker ne soglaša s politiko vlade v tem važnem vprašanju. Ta izstop je vzbudil v delavski stranki precejšnje razburjenje. Pričakujejo se večje spremembe v Macdonaldovi vladi.

V Avstriji je postal pokret Heimwehr in Schutzbunda zlasti trgovskim krogom neprijeten. Sedaj se je Heimwehr udal, da ne bo vršil svojih oboroženih nastopov in vojaških vaj v kopaljških in izletniških krajih. Menda se bo tudi socialistični Schutzbund udal tej zahtevi. V avstrijski vladi je nekaj časa grozila nastopiti kriza, ki pa se zaenkrat še ni razvila.

Prenovljena bolgarska vlada. Sredmesca maja so postali odnošaji med vladnimi strankami nevzdržni. Ministrski predsednik Ljapčev je moral dati ostavko svojega kabineta ter je sam sestavil novo vlado. Pri tem prenovljenju je šlo barantanje v glavnem za to, katero krilo skupine vladnih strank bo dobilo več ministrskih mest in katere osebe bodo zavzele ta mesta. V prenovljeni Ljapčevi vladi je tudi znani bolgarski politik Cankov.

Poljski parlament je sklican. Težko pa bo spraviti v soglasje cilje in težnje Slawekove vlade, ki ji gospoduje maršal Pilsudski, z zahtevami parlamentarne večine.

Ogrska vlada grofa Betlena obljublja preosnovno volilnega reda z izdatnim povečanjem volilnih okrajev in s tajno volilno pravico.

V Indiji trajajo nemiri naprej. Vršijo se spopadi med Gandhijevci in policijo. Zaprli so predsednika vseindskega kongresa, več odbornikov, nacionalistično voditeljico gospo Naidu in drugega Gandhijevega sina. Gandhi vztraja pri zahtevah, da se na londonski konferenci izdela načrt ustave za neodvisno Indijo, da se odpravi davek na sol, prepove točenje alkohola ter se bojkotira inozemsko blago.

Atentat na predsednika malteške vlade. Dne 23. maja dopoldne je nek Müller streljal na ministrskega predsednika na otoku Malta lorda Stricklanda v trenutku, ko je hotel v spremstvu policijskega nadzornika stopiti v poslopje apelacijskega sodišča. Ministrski predsednik je ostal nepoškodovan. Atentator, ki pripada nacionalistični stranki, je bil aretiran.

Dr. med. Mila Kovač je otvorila prakso za rentgenološka preiskovanja in obsevanja v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 (tel. 2888 interurb.). Ordinacija od pol 9. do 17. (5.) ure pop. 703

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini
ŽIGA WEISS
 Celje-Gaberje 591 II

ZA NEDELJO

Viteški redi.

Eden najbolj očitnih dokazov, kako je prodrla Cerkev v srednjem veku v vse življenjske prilike, so viteški redi, zveza meništva z viteštvom. Viteške rede je rodilo križarsko gibanje. Nadalje so bili ti redi potrebni, ker so bila v Jeruzalemskem kraljestvu krščanska mesta, dežela je ostala mohamedanska ter kristjanom sovražna. Križarske vojske iz zapada so za časa njih bivanja v Palestini lahko zajezile mohamedansko nevarnost, vendar so se morale zopet vrniti nazaj v domovino. Radi tega so se organizirala društva, ki so imela nalogo, mirne romarje spremljati skozi sovražne vasi ter streči bolnikom. Ta prvotna društva so postali redi z obljubami. Trije glavni narodi, ki so se udeleževali križarskih vojn: Francozi, Italijani ter Nemci, so ustvarili vsak svoj viteški red v času, kakor so pač posegali v križarske pohode. Francoski viteški red je dobil ime »templjarji«, italijanski »Janezov red« in nemški »nemški viteški red«. Predstojnik viteškega reda se je imenoval veliki mojster, vodja vitezov v boju maršal. Papeži so potrdili in obdarovali viteške rede radi zasluga za krščanski vzhod z mnogimi predpraviciami. Kak naj bi bil viteški redovnik, je označil sv. Bernhard z besedami: »Kristusov vitez bi naj živel strogo ter v pokorščini, trezno ter zmerno, brez žene, otrok ter imetja, skupno, resno, vedno na delu, kot sovražnik zunanjega bleska in posvetnih naslad. Jezdi naj na krepkem ter čilem konju v bitko, hrepeni naj le po zmagi, ne po slavi, naj ne pričakuje zmage iz lastne moči, ampak od Boga. Naj bo ponižen kot jagnje, pogumen kot lev, menih in vitez.«

Templjarji.

Leta 1118 so obljubili francoski vitezi Jeruzalemskemu patrijarhu poleg navadnih redovnih obljub tudi to, da bodo skupno ščitili in branili sveto deželo z lastnim življenjem. V Jeruzalemu jim je bilo odkazano bivališče na kraju nekdanjega judovskega templja, odtod se jih je oprijelo ime templjarji. Njih grb je bil konj z dvema vitezoma, redovna obleka beli plašč z rdečim križem. Red se je hitro razmnožil z dotokom iz zapadne domovine. Pri padcu trdnjave Akkon (leta 1291) so se umaknili templjarji na otok Ciper in od tamkaj na Francosko s sedežem v Parizu. Red je razpustil leta 1311 papež Klement V. na zahtevo francoskega kralja.

Janezov red.

Italijanski trgovci iz mesta Amalfi so ustanovili leta 1048 v Jeruzalemu zatočišče (hospital) za bolne romarje. Zavod se je povzpел že pri prvem križarskem pohodu do znatnega ugleda. Združila se je z njim še druga organizacija bolniških strežnikov sv. Janeza. Ta skupna družba je bila spremenjena leta 1120 v poseben viteški red, kojega cilj je bil: obramba svete dežele. Ko se je polastil leta 1187 sultan Saladin Je-

ruzalema, so se morali Janezovi vitezi umakniti. Naselili so se na otoku Cipru, so se borili od tamkaj proti Turkom; leta 1310 so osvojili otok Rhodus, ki je postal njihov glavni sedež. Tukaj so se držali do leta 1522, a so se morali umakniti turški premoči. Naselili so se na otoku Malta ter se bojevali zmagovalno proti mohamedancem v Afriki, dokler jim ni iztrgal otoka Napoleon leta 1798. Red obstoja še dandanes in ima svoj sedež v Rimu.

Nemški viteški red.

Od leta 1128 je obstojala v Jeruzalemu sprejemnica za nemške romarje, kjer so bili deležni postrežbe tudi bolniki. Celo nemško družbo je pregnal leta 1187 sultan Saladin iz Jeruzalema, odkoder se je podala h krščanski vojski pred trdnjavo Akkon. Tukaj je bila družba preosnovana v viteški red z nalogo: braniti sveto deželo. Red se je razmnožil in njegovi vitezi so se posebno odlikovali v bojih pred turško trdnjavo Damiette (1219). Veliki mojster Hermann je določil red za pokristjanjenje Prusije. Do padca trdnjave Akkon (1291) je stoloval red tamkaj in se udeleževal bojev po sveti deželi. Po kratkem bivanju v Benetkah se je preselil v nemški Marienburg leta 1309. Pod Avstrijo se je ohranil red kot duhovno vojaška ustanova do današnjega dne. Štajerskim Slovencem je nemški viteški red dobro znan po župnijah ter obsežnih posestvih krog Velike Nedelje, Ormoža, Sv. Miklavža, Središča itd. — Zadnji veliki mojster je bil ali še najbrž je bivši avstrijski nadvojvoda — Evgen.

*

Zveza katoliških ženskih organizacij na svetu je imela pretekli teden svoje 8. veliko zborovanje v Rimu. Ta zveza je bila ustanovljena leta 1910. Glavni predmet razprav in predavanj je bil »Dvig moralnosti v družini« in pa »Molitev s Cerkvijo«. Posamezne zastopnice dekliških organizacij so podale poročila, kako se pri njih razširja liturgično gibanje. Med predavateljicami je tudi bila Poljakinja Dermaloviez, ki je govorila o katoliškem bratstvu.

Vozni red za Din 2—

(po pošti Din 2.59 poslati v znamkah naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infra-rdeča žarnica. Cene zmerne. 581

NOVICE

Dober Hrvat, Srb in Slovenec. Novi minister poljedelstva dr. Stanko Šibenik je dal 22. maja častnikarjem izjavo, v kateri pravi med drugim: »Prepričanje, da še le dober Hrvat, Srb in Slovenec more biti ravno tako dober Jugoslovan, je edina solidna podlaga za izgradnjo zdravega nacionalnega čutenja. Prepričani smo, da daje še le varovano in zajamčeno hrvatstvo, srbstvo in slovenstvo pravo podlago za izgradnjo jugoslovanstva, ker šele te tri setavine tvorijo jugoslovansko vsebino. Skupnost čustvovanja, ki sloni na dediščini, ki so jo Srbi, Hrvati in Slovenci zavestno in prostovoljno in kot skrbno varovano pridobitev prinesli v skupno zajednico, je najmočnejša zveza in najsigurnejša pot k nerazdružljivemu edinstvu.

Našo mornarico je jako pohvalil nemški admiral Gladisch, ki je na čelu oddelka vojnega brodograjskega obiskal Dalmacijo. Rekel je o njej: »Napravila je na me lep in jak vtis, četudi je majhna. Velika tudi naša ni. Vi imate izborna organizacija, kar vam daje najboljše nade v razvoj vaše mornarice. Kar se organizacije tiče, služite lahko tudi drugim za vzor.« Nemško brodograjsko se je teden dni mudilo v naših vodah, je 21. maja ob prisrčnem pozdravu prebivalstva zapustilo naše morje ter odplulo proti Španiji.

Obrtniški kongres v Beogradu. — Upravni odbor državne zveze obrtniških organizacij je sklenil, da se 9. zborovanje zveze vrši v Beogradu v nedeljo, dne 15. junija. Glavna točka dnevnega reda je načrt novega obrtnega zakona.

Preprečen napad na štajerskega deželnega glavarja. Ko se je 19. maja večer deželni glavar dr. Rintelen z avtomobilom vračal iz Eibiswalda v Gradec, je bilo pri vasi Heimschuch preko ceste položeno debelo drevo. Šofer je v zadnjem hipu opazil to oviro ter takoj ustavil avtomobil. Orožništvo je aretiralo nekaj ljudi, ki so osumljeni, da so v zvezi z nameranim napadom. Med njimi sta dva delavca, ki sta dejanje že priznala.

Radio na naših železnicah. Na naših brzovlakih se je uvedel radio. Aparati so inštalirani v 50 vagonih. V posameznih vagonih so stikala za slušalke. Ena ura poslušanja stane 5 Din. S prvim vlakom, ki je bil opremljen z radio-aparatom so se iz Beograda do Broda peljali zastopniki prometnega, voj-

Vse društvene knjižnice

ki so znale vpeljati Karl Mayove spise, poročamo, da te knjige ljudje izredno radi čitajo. Prva knjiga „KRIŽEM PO JUTROVEM“ obsega štiri zvezke, vsak stane Din 13—, celotna knjiga vezana polplatno Din 65—, celoplatno Din 70—. Druga knjiga „PO DIVJEM KURDISTANU“ do sedaj izšla dva zvezka po Din 13—. Naroča se pri

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU

nega in prosvetnega ministrstva in časnikarji. Zaenkrat je mogoče poslušati radio-prenose samo na brzovlakih, ki vozijo med Beogradom in Brodom. Pozneje se bo radio uvedel tudi v vlake ki vozijo po drugih progah.

Smrtno ponesrečeni voznik. V Trbovljah je pri posestniku Kmetu dne 21. maja vstopil v službo hlapec Jurij, ki je dobil službo po posredovanju borze dela. Naslednji dan je peljal opeko s Polaja proti Vodam. Cesta je tukaj zelo strma. Ker pa novi hlapec ceste ni poznal, ni pravočasno zavrl voza. Voz, ki je na njem bilo 500 komadov opeke, je začel teči. Po nesreči je z veliko brzi- no se pomikajoči voz hlapca pritisnil k ograji, nekaj časa ga je med vozom in ograjo valjalo, potem je padel pod voz, nakar je šlo eno kolo čezenj. Bil je ta- koj mrtev.

Nesreča na sokolskem telovadišču. Na trboveljskem sokolskem telovadišču se je 21. maja vežbal sokolski naraščaj. Deca, ki je tudi imela telovačbo, je gledala naraščajeve vežbe v metanju krog- le. Šestnajstletni Jerina zgrabi 7 kg tež- ko železno kroglo ter jo vrže. V tem hipu skoči preko igrišča 7 letni nara- ščajnik Duško, edini sin trgovca Požu- na. Krogla ga je oplazila po glavi in fantek je bil takoj ves oblit s krvjo. — Najprvo so ga odnesli v rudniško bol- nišnico, potem pa je bil prepeljan v Ljubljano.

Kobilice so se v večjih množinah po- javile v zetski banovini ter začele pu- stošiti kraje. Uničujejo jih s pomočjo petroleja in karbolne kisline. Ni pa do- volj denarja na razpolago za nabavo teh uničevalnih sredstev.

Ogromen požar je bil 19. maja v ru- munski vasi Takacsi. Ker je vladal mo- čan veter, je bil kmalu večji del vasi v plamenu. Od 314 hiš jih je zgorelo 200. Zgorela je tudi pravoslavna in prote- stantovska cerkev. Nekaj oseb je našlo smrt v plamenih, nekaj je težje ali laž- je ranjenih, nekaj pa jih je vsled silnih ognjenih zubljev zblaznelo. Živina je skoraj vsa zgorela. Ogenj je nekdo naj- brž zanetil, ker je to bil v kratki dobi že četrti požar v tej vasi.

Silne poplave so bile v južnih delih Zedinjenih držav, zlasti v Teksasu. — Pregove je radi silnega deževja pre- stopilo več ko 15 rek. Voda je poplavi- la ozemlje v izmeri 30 kvadratnih milj. V taborih, kjer se zbirajo begunci iz ogroženih krajev, je že okoli 3000 ljudi. Mnogo ljudi je utonilo. Škoda, ki jo je povodenj napravila na poljih, cenijo na več milijonovo dolarjev. Tudi iz Ru- munije se poroča o velikih poplavah zlasti v krajih ob Donavi in v severnem delu Moldave. Voda je razdejala ceste in mostove ter mestoma tudi prekinila železniške zveze. Velike poplave so tu- di bile v vzhodni Galiciji.

Iz Sibirijske se je javil slovenski ujet- nik Jože Pijovnik iz Šmiklavža pri Slo- venjgradcu. Piše, da je ravno o Veliki noči z velikim veseljem prejel pismo šmiklavškega g. župnika, ki mu je raz- jasn timer, da je domača občina že vložila prošnjo za njegovo oprostitev. Pijov- nik poroča, da je življenje v Sibiriji sla- bo, da ni dovolj ne hrane ne obleke; sladkorja dajejo 50 gramov za človeka

na mesec, tobaka ni. Ljudje so tamkaj pozabili na Boga, nekateri stari še gre- do v cerkev; mladi pa, če grede, grede pijani, se smeji in zasmehujejo cer- kvene obrede. Je še tam tudi dosti voj- nih ujetnikov, zlasti Čehov, Rumunov, Poljakov, Italijanov in nekaj Slovencev.

Štorkija na železniški postaji. Bi pravzaprav morala leteti do Maribora, kamor je bila neka mlada kmetica iz Stražgonjcev namenjena v porodnišni- co. Pa ni hotela dalje ko do Pragerske- ga. Tamošnji restavrater g. Majcen se je kmetice usmilil ter jo dal prenesti v eno izmed tujskih sob. Kmetica je srečno porodila, fantič in mati sta oba zdrava. G. restavrater je tudi bil fant- ku za botra.

Nečloveška mačeha. Poštni ravnatelj v Krakovu na Poljskem Josip Lubar- tovski se je pred petimi leti poročil z laborantko Marijo Halacinsko, ki je bila nameščena v bolnišnici za nalez- ljive bolezni. Ker je imel Lubartovski iz prešnjega zakona štiri otroke, je ma- čeha z njimi grdo ravnala, hoteč so jih iznebiti. V to svrhu je vzela v bolniš- nici posodice s tifusovimi in driskini- mi bacili. Kmalu nato so oboleli trije Lubartovskovi sinovi iz prešnjega za- kona v starosti 10, 14 in 16 let in in hiš- ni učitelj. Starejša dečka sta umrla na tifusu, 10 letni pa je še vedno resno bolan, hišni učitelj pa je okreval. Pri policijskem zaslušanju je izjavila 13 letna hčerka, da je mačeha skuhala 14. maja trem bratom in hišnemu učitelju neko jed za večerjo ter ji prepo- vedala, da ne sme od te jedi jesti. Po- tem je posodo v manganovi raztoplini pomila in prekuhala. Pri hišni preisk- kavi so našli tri posodice hacilov, ki so izginile iz bolnišnice. Nečloveška ma- čeha je prepeljana v sodne zapore.

Požar. Dne 15. maja je ob pol štirih zjutraj iz nepojasnjene vzroka iz- bruhnil požar na gospodarskem poslop- ju posestnika Franca Kolar, po doma- če Jeznik v Legnu št. 52. Požar je do- tal upepelil 40 metrov dolgo in 13 met- rov široko gospodarsko poslopje (hlev s škodnjem, 30 stotov sena, 30 stotov slame in vse gospodarsko orodje. Ško- da znaša 80.000 Din. V Kolarjevem škodnju je imel tudi najemnik Temni- kar Janez, po domače Naveršnik v Leg- nu št. 31 shranjenih 10 stotov sena in 10 stotov slame, na kateri trpi Temni- kar 1200 Din škode. Kolarjevo gospo- darsko poslopje je bilo zavarovano pri zavarovalni družbi »Jugoslavija« za 50.000 Din in gospodarsko orodje in pridelki pa pri »Slaviji« za 25.000 Din. Temnikar za svoje pridelke ni bil za- varovan. Hiša, ki je 14 metrov oddalje- na od gospodarskega poslopja, je po za- slugi in trudu gospodarja in sosedov ter vsled ugodnih vremenskih razmer v kljub temu, da je krita z deščicami, ostala nepoškodovana. Živino so pra- vočasno rešili. Domneva se, da je požar nastal po neprevidnosti kakega potni- ka, ki je na gospodarskem posloppu prenočil ali pa po neprevidnosti kak- šne druge osebe.

Krajevna protituberkulozna liga pri Sv. Lovrencu na Pohorju. V nedeljo, dne 18. maja je bil pod vodstvom upra- vitelja ekspoziture OUZD v Mariboru

ustanovljen pripravljalni odbor Kra- jevne protituberkulozne lige pri Sv. Lovrencu na Pohorju. G. dr. Pirnat je v svojem govoru obrazložil važnost in pomen te ustanove, nakar je bil izvol- ljen naslednji pripravljalni odbor: Za predsednika g. Anton Kasjak, posest- nik. Odborniki: g. Avgust Löschnigg, industrijalec, g. Lavrič Stanko, šolski upravitelj, Maks Lamprecht, župan; ga. Kasjak in gđc. Jevšenjak, učiteljici; Ivan Oblak, župnik; Nadrah Ignacij, župnik v Mariji Puščavi; Andrej Hauptman, župan; Urbanc Jakob, ve- leposestnik; g. Heinschko, trgovec; Pei- tler Franc in Jurij, posestnika in drugi.

Kandidat dokazal svoje »mokro« stališče. Ant. Filipiak, ki kandidira v La- ke County za državnega senatorja na odločno »mokrem« stališču proti suha- ču S. Hodgesu, je pokazal na političnem zborovanju v tem mestu, da svojih pri- stašev ne vodi za nos, ampak da je v resnici »moker«, za kakršnega se izda- ja. Med govorom je privlekel iz žepa stekleničico, iz nje je izlil malo količi- no na mizo ter jo zažgal. Moder plamen je dokazal, kakšna je tekočina. Nato je nastavil steklenico na usta in jo izpraz- nil v dušku. Med splošno veselostjo in odobravanjem je nato privlekel še dru- go stekleničico in jo ponudil svojemu protikandidatu Hodgesu, ki ga pa na nesrečo ni bilo med zborovalci in je njemu ostala za drug poizkus.

Ženska pred zrcalom. Neki švedski učenjak je izračunal, da stoji mlado dekletko dnevno povprečno četrt ure pred zrcalom, ženske v starosti od 20 do 70 let pa rabijo za to povprečno 25 minut dnevno. Ženska, ki živi 70 let, porabi za gledanje v zrcalo celih 600.000 ur ali 250 dni. Še zanimivejši so računi šved- skega učenjaka, po katerih porabi 72 letni človek povprečno dve leti svojega življenja za oblačenje in slačenje. De- vet let in osem mesecev za razvedrilo, 23 let in osem mesecev za spanje, šest let in dva meseca za jed, štiri leta za razne bolezni, za delo pa 19 let in osem mesecev.

Ogromni roji kobille. Še nikdar v zgodovini ni bila kobilična nadloga ta- ko strahovita, kakor je letos. Prizadete od nje so zlasti dežele v severovzhodni Afriki in zapadni Aziji. Škoda, ki je pov- zročena v deseterih deželah, se ceni na mnogo milijonov dolarjev. Velikanski roji, ki so včasih do 12 milj dolgi, po- polnoma potemne nebo in pri letanju razvijajo šum, ki naravnost glušeče vpliva na uho. Roji potujejo od dežele do dežele in prelete včasih daljavo do sto milj, ne da bi se spustile na zemljo. Kamor pa se te požrešne žuželke vse- dejo, izgine v najkrajšem času vse kar je zelenega, setev, trava in listje na drevju. Oblasti so že izdale ogromne svote pri pobijanju te nadloge.

Lokomotiva brez vodnika. V osebni vlak proge Cunes-Ventimiglia, ki je vo- zil od Turina proti Breilu, je na postaji San Dalmazzo z vso silo zavozila loko- motiva brez vodnika. Neki železniški delavec je lokomotivo pognal; ka pa je ni mogel ustaviti, je iz strahu skočil doli in prepustil lokomotivo usodi. — Kljub brzovoznemu opozorilu na kolo- dvoru San Dalmazzo je dohitela osebni

vlak. Zadnji vagoni vlaka so popolnoma razbiti. Od potnikov sta bila dva ubita dva težko in trije lahko ranjeni.

250 let star. Na univerzi Čen-Tu je predaval o svojem življenju stari Li-Jin-Jung, ki trdi, da je že 250 let star. Pripoveduje, da je vstopil leta 1698 kot osemnajstletni prostovoljec v vojsko cesarja Čang-Hija in se udeležil bitke na otoku Formozi in v Tibetu. Za svojo pogumnost je pozneje dobil službo vladarja v cesarjevi palači in bil navzoč pri kronanju Lijen-Lunga leta 1736. Bil je osemkrat oženjen in so mu vse žene umrle v visoki starosti. Izmed 46 otrok mu je zdaj ostal samo najmlajši 86 leten sin. Li-Jing-Jung ima izvrsten spomin in izredno živo pripoveduje o starih časih. A nima žalibog nobenih listin o svojem rojstvu, ker na Kitajskem ne poznajo matičnih knjig. To bo seveda v neverni Evropi škodovalo zanesljivosti podatkov o dolgem življenju čudnega človeka. Vendar trdijo zgodovinarji, da je res tako star; popisal jim je vsebnosti in dogodke tekom vladanja zadnjih devetih cesarjev tako natančno, da more to storiti samo kakšen sodobnik.

Stražnik in prestolonaslednik. Princ Waleški, ki je že ozdravil po hudem napadu malarije, je doživel sledeči zabavni dogodek na svojem afriškem potovanju: Prišel je z avtomobilom v Antabo, majhno mesto ob Albertovem jezeru in ga je sredi ulice ustavil stražnik-zamorec. Povedal mu je, da je prepovedan ves promet po glavni ulici, dokler ne pride mimo princ Waleški. Policijski uradnik, ki je spremljal prestolonaslednika, je odgovoril: »Saj je to princ sam!« — »O, nisem tako neumen, da bi vam verjel,« je odgovoril stražnik, »vsak to pravi, ker se mu ne ljubi čakati!« Zapisal je številko avtomobila in rekel, naj počaka na hodniku, dokler ne privozi mimo princ. Na srečo se je kmalu prikazal neki voz: stražnik mu je pohitel naproti in obrnil avtomobilu hrbet. Prestolonaslednik, ki je bil sam za šoferja, je izbral priliko, pognal motor in izginil onstran ovinka, ne da bi se zmenil za stražnikove proteste. Sicer bi moral dolgo sam nase čakati.

Najboljše zavaruje škodo po toči in požaru glavni zastopnik »Vzajemne zavarovalnice« Franjo Žebot v Mariboru, Loška ulica št. 10. Ker imajo ljudje silno površno in neredno izvršena zavarovanja, izvršuje Žebot brezplačno revizijo zavarovalnih list. Opozorjamo na današnji oglas. Priporočamo!

Priporoča se pri nakupu blaga manufakturna trgovina
M. E. SEPEČ
488 Maribor, Grajski trg. št. 2

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, zapeka, gniloba v črevesu, žolčnat okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, bleđa barva obraza izginejo često po večkratni uporabi naravne »**Franz Josefove grenčice** s tem, da jo izpijemo kozarec, predno ležemo spat. Specijalni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »**Franz Josefovo vodo**« toplo priporočati kot v te namene služee zdravilo. »**Franz Josefova grenčica**« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špicerijskih trgovinah.

Kužna znamenja.

Celo vrsto nalezljivih bolezni (epidemij), ki so zlasti v prvi polovici XIV. stoletja in zdaj tu zdaj tam od začetka XVI. do začetka XVIII. stoletja razsajale tudi po naših pokrajinah, je imenovala naše ljudstvo po najhujših teh bolezni kugo, katero so si štajerski Slovenci predstavljali kot progasto kravo.

Po mnenju takratne znanosti je izvor kuge slab zrak, kazen božja, posledica nekaterih zvezd, zlasti repatic, ki s svojim repom zastrupljajo ozračje ali pa delo čarovnikov. Proti tej strašni bolezni, pri kateri je človeka žgalo v prsih in v trebuhu, nakar so se med visoko vročino začele za ušesi, na vratu, pod pazduho, pod komolci in koleni izpuščati strašne modrikaste bule, ali pa so žgoči izpuščaji pokrili celo telo, ni človek poznal pravega sredstva.

Proti kugi se je oblast začela smotreno boriti že v XIV. stoletju, iz katerega imamo (1374) prvo uredbo proti kugi in ki se glasi: 1. Vsak bolnik na kugi se mora odpraviti iz mesta na polje, da tam ali umrje ali ozdravi. 2. Ti, ki so bili v dotiki z okuženim, morajo ostati 10 dni ločeni od drugih. 3. Duhovniki, ki obiskujejo bolnike, morajo naznaniti vsak kužni slučaj oblasti, drugače se jim zapleni premoženje in se jih sežge na grmadi. 4. Kdor prinese kugo, dotičnega premoženje se zapleni. 5. Razen za to določenih ljudi ne sme biti nikdo pri okuženem, drugače je kaznovan s smrtjo in izgubo premoženja. Te naredbe se naslanjajo na prejšnje ukrepe proti drugi nekdanji strahovladi naše zemlje, proti gobavosti. V ospredju zdravstvene politike stoje mesta, v začetku novega veka pa prevzame boj proti kugi država, ki ga vodi v pravcu navedenih ukrepov proti kugi.

Takratno zdravstvo je iskalo proti

črni smrti, ki je trebila prebivalstvo tako močno kot nobena vojna in ki je preprečevala vsake sejme, vsako trgovino, nadalje povzročala propad nravnosti in pa zmanjšanje moči državne oborožene sile, vsa mogoča sredstva. Gruden poroča po Peilichu o nekaterih zdravniških sredstvih proti kugi: Na tešče pij svojo vodo, ker to prežene iz želodca gnilobo in odpre jetra in čreva. Ako čutiš, da je zrak okoli tebe okužen, drgni se pogosto ob kozla, ki hudo smrdi, ali pa pojdi duhat zrak na stranišče. Zelo čislano zdravilo je bilo »zlato jajce«, ki se je napravljalo iz rumenjaka, terjakovega čaja in žafarana. Nekaj časa so kot najboljšo sredstvo zoper kugo slovele krastače. — Zdravniki in drugi ljudje so jih lovili med šmarnimi mašami, češ, da ta žival posebno dobro vleče nase kužni strup. Natikali so jih na količe, posušili na solncu, potem pa dobro stolkli. Prah stolčenih krastač so gospoda in kmetje nosili v svilnatih mešičkih na srčni jamic. Nekateri so si obesili tudi cele krote okoli vratu. Drugi so jih kuhali na mleku ali kisu in vse skupaj pojedli ali pa na obližih namazane devali na kužne rane.

Radi nizkega stanja takratne zdravniške vede in zdravstvenega postopanja so se ljudje borili poleg izoliranja pokrajin, mest ali vasi ter posameznikov proti kugi z molitvijo, postom in dobrimi deli, s čimer so hoteli potolažiti jezo božjo. Kot pomočnike in priprošnjike proti kugi so častili Marijo, Sebastijana, Roka, Antona, Rozalijo, Ignacija, Franca Ksaverija in Jožefa ter Karla Boromejskega. Zgodaj se je pojavil običaj nositi pri sebi blagoslovljene križe ali podobice, na primer s podobo Zaharije ali Benedikta. Kot spomin na prestalo ali rešitev od kuge pa so pri nas najbolj pogosta kužna znamenja.

Najlepše darilo za birmance je lep molitvenik!

Velika izbira molitvenikov v
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

Koroška cesta 5

Aleksandrova cesta 6

Naslov molitvenika	DINARJEV	
	Rdeča obreza	Zlata obreza
Ključek nebeški	15	20
Moj tovariš	16	20
Češčena Marija	14	16, 17, 18, 41, 45
Rajski glasovi	—	23, 24, 25, 26, 39, 53, 58
Kvišku srca	—	16, 17, 18, 28, 40, 42
Slava Bogu	7	14
Za Jezusom	13	26
Pri Jezusu	9	30, 42
Oče naš	—	26
Kam greš	8.50	24, 34
Sv. Pomlad	7.50	11, 14, 20, 28
Angelček	6	10, 12, 16, 19, 26, 30
Življenje mojega življenja	11	16, 20, 28, 35
Marija Pomočnica	11	14, 20
Reši svojo dušo	11	14, 20
Družbenik Marijin	16	22, 44
Besede življenja	22	30
Sv. Anton Padovanski	24	28, 48

Čim starejša so kužna znamenja, toliko ličnejša so. Za vsa pa je značilno, da imajo za temelj podstavek, na katerem stoji soha, ki se končuje v kapelici podobnem glaviču, katerega krona križ. Višina kužnih znamenj znaša tri do pet metrov. Starejša kamenita kužna znamenja so lepa radi sloke in vitke oblike v navpični liniji, novejša iz opeke pa so bolj groba, kar se kaže zlasti v kapeličastem glaviču, ki dobi obliko masivne prizme

*

Umeten človek.

Pravzaprav je naš naslov netočen, ker človeka ni mogoče napraviti umetno in ga tudi nikdar ne bo mogoče. Človeške duše ni in ne bo mogoče napraviti, mogoč jo je in more jo ustvariti samo Bog. — Naš naslov bi se torej mogel glasiti kvečjemu »stroj v podobi človeka« ali kvečjemu »umetno človeško telo«.

Že od pradavnih časov sanja človeštvo o tem, kako napraviti »umetnega človeka«, stroj, ki bi mesto človeka opravil težka in naporna dela, da bi gospodar mogel dobro in prijetno živeti. Zato so že davno imeli stroje v človeški podobi. Stari Grki so napravili nekakega stroj-človeka, ki je opravil enostavna ročna dela, kakor na primer napolnjevanje kupic z vinom. Leta 280. pred Kristusom je kralj Ptolemej pri neki prireditvi pokazal takega stroj-človeka, Kitajci so pa baje že davno imeli take stroje.

Sredini 13. stoletja so spet govorili o nekem umetnem človeku. Veliki naravoslovec Albertus Magnus si je napravil takega čuvaja pri vratih. Pri vkorakanju Borza von Este v Reggio leta 1452. so bile v sprevedu postave v človeški podobi in nemški cesar Karl V., ki je konec svojega življenja preživel v samostanu sv. Jeronima pri Placenciji, se je ukvarjal s takimi iznajdbami.

Umetni človek je pa zadobil pravo obliko in potrebno popolnost še le v času, ko se je izpopolnila urarska umetnost. Najbolj popolnega stroj-človeka je takrat sestavil švicarski urar Peter Jakob Droc (živel od 1721. do 1788.) v La Šo de Fond. Ta sicer ni bil strokovnjak-urar. Po končanih prot. bogoslovn. študijah se je vrnil domov in čakal tam, da bi dobil kako službo kot župnik. V svojem prostem času se je bavil s sestavljanjem ur. Posebno se je zanimal za ure z nihali, v katere je vdela različne igračke in gibajoče se podobe. — Zanimivo je, kaka usoda je doletela Drocove izdelke.

V Madridu v Španiji je nekoč kazal kralju Ferdinandu VI. umetno sestavljeno uro, na kateri je sedel pastir, ki je po preteku vsake ure igral na piščal. Pri pastirjevih nogah je sedel pes, ki je varoval košaro jabolk. Ako je kdo vzel iz košare jabolko, je pes tako dolgo lajal, dokler ni bilo jabolko zopet položeno v košaro. — Ko so ljudje to videli, so vsi zbežali in mislili, da je vse skupaj čarovnija. Droc bi kmalu postal žrtev praznoverja. Prosil pa je kralja, naj pozove predsednika čarovniškega sodišča, kar se je zgodilo. Temu je po-

tem razložil celo sestavo ure in si s tem rešil življenje. Kralj mu je odkupil uro za 500 lujdorov. Ura se nahaja še danes v madridskem muzeju.

Ko se je Droc vrnil iz Madrida v Švico je skupno s svojim prijateljem Lešojem sestavil nov stroj v obliki človeka. V dvajsetih mesecih sta sestavila »pisarja«. Od vseh strani so prihajali ljudje v Šo de Fond, da bi videli in občudovali to čudo. »Umeten človek« je mogel napisati poljubno besedilo do šestdeset pismenk; obnašal se je kakor človek, gibal z glavo, odpiral in zapiral je oči, gibal z rokami in pisal ter potresel pesek na napisano. — Drocov sin je pozneje sestavil še dva avtomata »risarja« in »orglavko«. »Pisar«, »risar« in »orglavka« so bili razstavljeni leta 1774. na svetovni razstavi v Parizu in mladi Droc jih je razkazoval. Vse je občudovalo ta čuda, kar pa je bilo mlademu Droc v nesrečo. Bil je obdolžen čarovnije in vržen v ječo, iz katere je komaj in komaj ušel.

Enstopenetdeset let so te avtomate prevažali iz kraja v kraj, iz shrambe v shrambo, končno se je mehanizem pokvaril in leta 1900. je bil tako pokvarjen, da ga ni znal nikdo več popraviti. Še le leta 1906. se je posrečilo berlinske mu mehaniku Frelihu, da je v šestnajst-mesečnem mukepolnem delu mehanizem vseh treh stroj-človekov popravil, nakar jih je kupilo zgodovinsko društvo v Njušatelu na Francoskem in jih shranilo v svojem muzeju, kjer so še danes.

Skoraj ravno takega stroj-človeka je ustvaril Francoz Bankansn s svojim igralcem na piščal v naravni velikosti. Na Dunaju so skoro istočasno sestavili Kaufman, Sajfert in Mecl svoje slavne »trobentače«. Francoz Robert Huden

Dr. A. V—e.

Moskva brez krinke.

(Nadaljevanje.)

4.

V teh strašnih nočeh od torca na sredo sem imel vedno pred očmi dva prizora, ki sta se dogodila, predno sem bil zaprt. Prvi slučaj se je zgodil neko sredo, ko sem prinesel hrano svojemu sinu, ki je že bil zaprt v ječi v Butyrki. Neka delavska žena je prišla kakor jaz, da izroči hrano svojemu možu. Namesto, da bi ji sprejeli hrano, so ji ponudili obleko njenega ustreljenega moža z besedami: »Tu imaš svojo dedščino! Sprejmi jo!« Nesrečna žena se je zgrudila kakor mrtva, brez glasu in še danes ne morem pozabiti izraza njenih oči.

Drugi pa je bil sledeč: Ko je bil moj sin zaprt, sem šel v četrtek, ko je bil sprejemni dan, k najvišjemu sodišču k državnemu tožilcu, ki je reševal spise G. P. U. Sodišče se je nahajalo v Spiridonjevski ulici št. 30. Tam sem večkrat srečal starejšo ženo, ki je prihajala, da prosi za svojega 17 letnega sina.

Zadnji četrtek je rekla, da upa, da ga reši. Videla ga je v pondeljek v ječi Butyrki in on ji je rekel, da ga je sam preiskovalni sodnik bodril v tej misli. Toda kljub temu jo je nujno prosil, da

je sestavil svojega »pisarja«. Leta 1901. je iz Amerike prišla novica o nekem elektriškem možu, ki ga je iznašel Alojz Parevy v Tonavandi (pri Njujorku). Bil naj bi to stroj-človek, velik 2.20 m, oblečen kakor človek in je baje izvrstno skakal. Gotovo je, da so v Ameriki, deželi neomejenih možnosti, zagнали velik krik in vik, da pa stvar ni bila taka. Bili so pač takrat sestavljeni prvi električni avtomati-stroji, toda ne v podobi človeka.

Neki dvorni uradnik na Dunaju je imel posebno pripravo v podobi človeka, ki je igrala šah teh premagala vse takratne svetovne šahovske mojstre, to je bil znani »šahovski Turek«. — Tega »Turka« je vozil gospodar po celem svetu in seveda zaslužil z njim mnogo denarja. Nazadnje so pa odkrili, da je bil ta »šahovski Turek« navadna lumparija in da je v pripravi s podobo človeka bil skrit pritlikavec, ki je bil šahovski umetnik.

Na zadnji tehnični razstavi v Londonu (januarja letos in decembra lani) je angleški kapitan Rihard razstavil stroj-človeka (glej sliko v današnjih »Naših slikah«!), ki mu je dal ime »Robot«. — Ime Robot za umetnega človeka je uvedel češki pisatelj Čapek v gledališki igri »R. U. R.« = Rosumovi univerzalni roboti, v kateri nastopajo umetni ljudje.

V Ameriki je sestavil neki Venli stroj-človeka, ki ga je pred nekoliko meseci razkazoval. Sestavil je govoreči film s točno določenim sporedom govora, s pomočjo katerega je umeten človek na telefonični poziv odgovarjal. Na Dunaju je sestavil inženjer Vendling stroj-človeka, ki brezžičnim potom sprejema ukaze in jih izvršuje. S tem namerava iznajditelj potovati po svetu. — Mogoče ga bomo videli tudi pri nas.

gre v četrtek k javnemu tožilcu in da pospeši njegovo rešitev.

Videl sem to ženo, ko je vstopila k državnemu tožilcu. Že po petih minutah so jo odnesli onesveščeno in so jo vrgli kakor psa na dvorišče v sneg.

»Vaš sin je bil v terek ustreljen!« ji je rekel državni tožilec.

Kadarkoli so peljali posameznike iz naše celice v noči od torca na sredo, vedno sem razmišljal, kako bo morda naslednji dan pri državnem tožilcu ali v Butyrki ob izročitvi »dedščine« žena ali mati zvedela strašno novico in kako jo bodo onesveščeno kakor psa vrgli na tla v kak kot . . .

Tekom torkov, ki sem jih preživel v ječi Butyrki, so odpeljali samo s tistega hodnika, kjer se je nahajala moja celica približno 100 jetnikov. To pomeni, da je bilo ustreljenih na tisoče z drugih hodnikov iste ječe Butyrki, ne upoštevajoč Lubjanke št. 14, takozvane notranje ječe in neštevilnih drugih ječ G. P. U., izmed katerih je vsaka imela svoj terek ali pa celo več »torkov« na teden. Desettisoči so na ta način poginili v ječah. Nekateri meseci imajo več žrtev, drugi manj, toda peklenski stroj G. P. U. dela redno in tiho najrej.

Včasih, četudi redko, prodre v zapadno Evropo vest, da je bila ustreljena kakšna manjša skupina ljudi, toda večino usmrtitev zakriva grobni molk. Njih usoda je neznana omikanemu svetu.

Resnično! Prava sramota je, da zaslepljena Evropa molči in nezavestno dovoljuje, da jo socijalistične in komunistične organizacije silijo, da protestira, stavka in uprizarja upore za posameznike, kakor so bili Sacco in Vanzetti, dočim boljševiki v Rusiji vsak dan morijo na tisoče nedolžnih ljudi!

Niti eden socijalist v Evropi ne protestira proti tem ubojem in ne uprizarja protestnih manifestacij. Naj gre, kamor hoče. Ljudje se samo posmehujejo. Govorijo, da pretiravamo in socijalistični voditelji zatrjujejo, da hočejo za vsako ceno in skrbno ohraniti duševne klice ruskega komunizma, dočim istočasno stroj za ubijanje G. P. U. nadaljuje in vrši svoj strašni posel in se nikdo ne zmeni za te žrtve.

Po vseh celicah vsake ječe je polno špijonov G. P. U. To so po veliki večini slučajev obsojeni čekisti, ki imajo zagotovilo, da bodo pomiloščeni ali da se jim skrajša kazen kot nagrada za špijoniranje. Za prvo izsledeno in izdano osebo se jim zniža kazen za eno tretjino, za drugo se odpusti polovica kazni in za tretjo osebo jih odpustijo popolnoma.

V moji celici je bil čekist, rodom iz Georgije, neki Tzomaja, ki je bil obsojen na tri leta prognanstva v Sibirijo. Ker je bil istočasno izdal tri jetnike, je bil po preteku treh tednov popolnoma oproščen.

Ako je bil kaznjene obsojen na prognanstvo na tri, pet ali deset let, ga najprej premestijo v delavski oddelk ječe in tukaj mora čakati, da odkide v prognanstvo.

V tem delavskem oddelku mora delati vsak obsojenec brez izjeme, brez ozira, ali je zdrav ali bolan, ali je navaden ali političen zločinec.

Anglež Edvard Rimington je bil premeščen v delavski oddelk ječe nepo-

sredno po prestani težki operaciji. Komaj se je držal na nogah. Prisilili so ga, da gre na dvorišče in da seka drva. Zunaj je bil hud mraz, Anglež pa ni imel tople obleke.

Kar se mene tiče, sem imel srečo, da sem mogel delati v jetniški knjižnici. Sijajna knjižnica iz predrevolucijske dobe je bila na čudovit način ohranjena v ječi Butyrki. Med francoskimi knjigami te biblioteke sem jih našel nekaj, v katerih so pisali jetniki svoja poslovilna pisma na ta način, da so označili pike pod posameznimi črkami. Jaz sem odkril neko tako pismo v knjigi Gustava Flauberta z naslovom: — Skušnjava svetega Antona. Glasilo se je tako-le: »Tournafort, Francoz, obtožen vohunstva, obsojen na smrt . . . Zvečer pred dnevno svojo usmrtitve pošilja zadnji pozdrav vsem, ki govore francoski in tistim, ki imajo tudi francosko srce. Predno umrem še vzklidem: Živela Francija, mila domovina — z Bogom!«

Kdo je bil ta Tournafort? Kdaj je bil ustreljen? Na isti strani je bilo še nekaj pik pod črkami, ki pa so bile zabrisane, a jih nisem mogel razbrati. Smatram za svojo dolžnost, da sporočim tukaj zadnji pozdrav tega človeka Franciji pred njegovo smrtjo. Ta pozdrav je naslovljen »tistim, ki imajo francosko srce« in morda se ga spomni kdo izmed njegovih bližnjih, prijateljev, znancev — ko bo čital te vrstice.

Toda povrnimo se k prisilnemu delu jetnikov!

Obsojenim čekostom ni treba delati; njim je poverjeno nadzorstvo nad ostalimi in oni imajo oblast nad delavskim oddelkom v ječi. Njim so poverjeni ključki od celic in hodnikov in oni živijo popolnoma svobodno v notranjosti ječe. Starosta oddelka je vedno čekist; imenuje ga upravnik kaznilnice, namesto da ga volijo obsojenci sami iz svoje srede. Tokrat je bil starosta bivši predsednik odbora jetniških uradnikov v Butyrki, kjer je še danes zaprt.

O »Težakovem olju za živino« prihajajo vsak dan pohvalnice od živinorejcev, pa nekatere radi objavimo, ker so te pohvalnice najboljše dokaz, da je to olje neprecenljive vrednosti za povzdigo živinoreje. Med drugimi piše:

1. Dne 1. maja gosp. Ivan Turnšek, Sv. Peter pri Podplatu:

»Prosim, pošljite mi eno kantico od 5 kg »Težakovega olja«. Z mojo prvo naročbo sem bil zelo zadovoljen.«

2. Istega dne gosp. Franc Bahič, Velika vas 13:

»Prosim, blagovolite mi poslati eno ročko »Težakovega olja«. Eno sem porabil, pa mi dobro uspeva pri mojih prašičih, tako, da ja ne bom več brez njega.«

3. Dne 7. maja gosp. Franjo Bernašek, Donj. Daruvar:

»Blagovolite mi takoj poslati dve ročki »Težakovega olja za živino«. Priznavam, da je Vaše olje zelo koristno za vse vrste živine brez razlike.«

4. Istega dne piše gosp. Ivan Pretnar, Zablaznica:

»Vaše »Težakovo olje za živino« učinkuje naravnost vidno ter ga morem vsakemu živinorejcu priporočati in Vas prosim, blagovolite mi poslati proti povzetju še dve ročki.«

5. Dne 8. maja piše gosp. Ivan Sobota, učitelj, Donja Kovačica:

»Prosim Vas, pošljite mi še eno ročko Vašega olja. S prvo sem bil silno zadovoljen. Imel sem mirne prašiče, pa sem jih lahko tehtal na decimalni tehtnici, kolikor sem hotel. Ko sem jih bil kupil, bili so težki 143 kilogramov. To je bilo dne 25. februarja tega leta, ko pa sem jih prodal, so bili težki 267 kilogramov. To je bilo dne 1. maja. Dva prašiča sta se zredila na dan povprečno za dva in četrt kilograma, odnosno vsak en kilogram in 12 dek dnevno. Mislim, da ni nobenega človeka, ki bi mogel tajiti, da to ni naravnost velikanski uspeh!«

6. Dne 10. maja piše gosp. Andrej Priman, Sv. Trojica:

»Prosim, pošljite mi še eno ročko Vašega »Težakovega olja«, ki tehta 5 kg, ker z Vašo zadnjo pošiljatvijo sem bil zelo zadovoljen. Ostajam Vaš stalni odjemalec.«

Vsem cenjenim čitateljem naznanjamo, da smo priložili današnji nakladi našega lista prospekte za nakup srečk državne razredne loterije tvrdke M. Serdarušić, Beograd.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»O, smola,« vzkligne ta prestrašen ter zardi v obrazu, »moja pustna knjižica.«

»Z lepimi kiticami, ki pa imajo tako pobožno vsebino, da bi še najhujšega grešnika polila rdečica, če bi jih čital,« reče Ribl ter se porogljivo nasmeje.

»Molči, predrznež,« se razjezi grof, »katera nesrečna zvezda me je zapeljala, da sem zamenjal to knjigo, v kateri sem zapisal res prav mastne stvari, z molitvenikom moje soproge. Če je oče Kleinmond pogledal v to knjigo ter spoznal mojo pisavo, sem prišel pri pobožnih očetih ob ves ugled, in če se zve to na pobožnem cesarskem dvoru na Dunaju, je nevarnost, da pridem ob naslov vladnega svetnika. O, ta nesrečna zamenjava, znorel bi človek, tako me to jezi.«

»Dosedaj je za to še čas,« reče mali sluga ter se previdno ozre okoli, ali ga kdo posluša, »dosedaj sem vam, milostljivi gospod, kakor se spo-

23

dobi zvestemu slugi, točno vse povedal, kar je vam neprijetnega, imam na tudi vesela poročila za vas. Rudolfi je prišel.«

»Rudolfi, konjušnik grofice Zrinjske,« vpraša hlastno grof Tatenbah.

»In je prinesel to za vas,« poroča Boltazar ter potegne izpod plašča molro zapečaten pismo.

Grof seže razburjeno po njem ter vzhíčen reče:

»Od nje?«

»Od nje,« ponovi sluga ter se nasmehne.

»In zakaj mi to še le sedaj izročiš,« se razvname grof ter hitro odpre pismo.

»Ker sem hotel prihraniti najboljše na zadnje, po grenkih pilulah, ki sem jih moral vam, milostljivi gospod, najprej dati, je sladkor še enkrat tako sladek.«

Grof prebere pismo, kolikor je to dopuščala svetilka, nato ga vzame in kakor da bi ne bil nihče pri njem, govori sam s seboj:

»Ona pride jutri v Račje, da nadaljuje z menoj razgovor, ki je bil tako neljubo prekinjen, ter mi sporoči važne novice. Torej jo bom zopet videl. Jutri pa je to žal nemogoče. Še danes moram odpotovati v Konjice, moji prijatelji Nadasdy in obmejni grof Frankopan me tam pričaku-

Zopet nov zvezek
Karl Mayevih spisov

izšel

namreč

II.

zvezek

„PO DIOJEM RUDISTANU“

Z vsebino: V ječi - iz ječe
slovo Amadije. Cena 13 din.

Naroča se pri

Cirilovi knjigarni, Maribor

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 363

Kmetiska zveza ima namen, da združi kmetijski stan v enotno stanovsko, strokovno in kulturno organizacijo, ki bo zmožna priboriti kmetškemu stanu v celotnem javnem življenju vse pravice na vseh področjih javnega gospodarskega in kulturnega življenja ter oni socialni položaj, ki mu gre. Kmetje, pristopite nji!

Ustanovitev društva vinskih trgovcev za dravsko banovino. Dne 20. maja se je vršil v Mariboru v hotelu Meran ustanovni občni zbor društva vinskih trgovcev za dravsko banovino, kojega so se udeležili tudi zastopniki vinarških zadrug. V uvodnih besedah je dosedanji predsednik pripravljalnega odbora g. Pfrimer razložil namen in pomen društva, ki ne bo negovalo samo stanovskih interesov, ampak bo delovalo tudi roko v roki z vinogradničtvom. Izvoz naših vin je postal pereče vprašanje za rešitev vinske krize; dvig domačega konsuma je vprašanje največje važnosti. S tem so v zvezi tudi vprašanja glede prevoznih tarif, boljših transportnih možnosti, obdačevanja, nelojalne konkurence, kredita, carine itd. Društvo pristopi kot član orednjemu savezu jugoslovanskih vinskih trgovcev v Beogradu. Po čitanju in sprejemu od oblasti potrjenih pravil se je izvolil prvi društveni odbor: Predsednik Jul. Pfrimer, podpredsednika Rob. Košar in I. Prhavec; odborniki: Pugl, dr. Brodar, Gusel; namestnika: Veselič in Fokter. V osrednji odbor v Beograd sta bila delegirana gg. Cl. Bouwier in Rob. Košar.

Kateri vinogradi se oprščeni davkov. Banska uprava dravske banovine

objavlja: Po zakonu o neposrednih davkih iz leta 1928, čl. 11, se med drugim začasno oprostijo zemljiškega davka novi vinogradi, ki so zasajeni 1. na vinogradni zemlji z domačimi sortami na odobreni podlagi, štiri leta; 2. na kameniti in peščeni zemlji z domačimi sortami na odobrenih podlagah, deset let. Zemljišča pa, ki so zasajena z novim češpljevim nasadom (zlasti s češpljo požegačo, bistrico, plavo, cepačo, madžarko), so prosta zemljiškega davka šest let. Potrdila za oprostitev zemljiškega davka izdaje pristojni srezki načelnik. Kolekovane prošnje s priloženim potrdilom je nasloviti na pristojno davčno oblast.

Sadni trgovec. V soboto se je vršil sestanek sadnih trgovcev Slovenije, katerega so se udeležili skoraj vsi zainteresirani sadni trgovci. Po dolgi 3 urni stvarni debati se je izvolil širši pripravljalni odbor, kateri ima pooblastilo in polnomoč, da pripravi tozadevna pravila in skliče v kratkem času ustanovni občni zbor pod imenom »Društvo sadnih trgovcev v Mariboru«, da vendar enkrat pride k življenju že dolgo prepotrebno in zaželjeno društvo. Naloga tega društva bo de pospeševati strogo solidno sadno trgovino in kupčijo za razvoj in razmah štajerskega sadja, pobijati nerealno sadno trgovino (tako zvano šušmarstvo), stopiti v stik z oblastmi in sadjarji, podati jim za bodočnost nadaljnje derektive, podučiti jih o sortah, za katere se interesira svetovna trgovina. Sadjarstvo je edina panoga v Sloveniji, od katere bo imel naš kmet dohodke v bodočnosti. Društvo ima na razpolago stare in izkušene trgovce, kateri imajo stare zveze in stike in sedaj hočejo iste še bolj poglobiti. Društvo bo torej vse pažnje obračalo le na našega sadjarja in na napredek ter razvoj sadne trgovine v Sloveniji. Kdor hoče biti član društva, naj pismenim potom prijavi svoj pristop na Gremij trgovcev za Maribor-okolica, Vetrinjska ulica 4/I., Maribor. Ustanovni občni zbor se pravočasno objavi v listih. R. P.

Veliki gospodarski kino-predstavi sta se vršili minulo nedeljo, dne 18. maja ob 10. uri in ob pol 2. uri v Gollovi kino-dvorani v Slovenjgradcu. Predvajali so se gospodarski filmi, katere je brezplačno dal na razpolago »Agrikulturni kemiški urad v Zagrebu«. Zanimanje je bilo veliko. Saj je samo dopoldne prisostvovalo prireditvi nad 300 kmetovalcev in mladeničev, popoldne pa je bilo nad 150 ljudi iz mesta in okolice. To zanimanje je bilo tudi opravičeno. Vsa dejanja filmov so bila čisto praktičnega značaja in ni bilo nikjer opaziti kakšne pregoreče rekalmne. Na rovaš reklame bi se moglo šteti edino podajanje, da je za gnojilni učinek potrebna uporaba vseh vrst gnojil in ne samo enostransko gnojenje. Reklamni značaj bi mogoče še bilo videti v priporočilu, da je kaličevim rastlinam pesi in krompirju poleg hlevskega gnoja dajati tudi kaličeva gnojila, ako hočemo doseči popoln uspeh in največji napredek. Vsi drugi prizori pa so bili popolnoma nepristransko gospodarskega, silno važnega pomena za naše kmetijstvo. Škoda samo, da film ni mogoče delj časa obdržati in da se ne more predvajati v zimski dobi. — Za omogočenje prireditve gre zasluga kmetijskim podružnicam, ki je krila režijske stroške in naklonjenosti Rdečega križa v Guštanju ter g. Puncarju v Slovenjgradcu, ki sta rade volje dala na razpolago kino-dvorano v ta obče koristni namen. Našemu vsestransko delavnemu in za povzdigo kmetijstva vnetemu kmetijskemu referentu pa gre za to prireditev prav posebna zahvala.

Kmetijski praznik. Veliki kmetijski praznik, o katerem smo že pred kratkim poročali se končno veljavno vrši dne 6. julija tega leta na Homcu. Po sveti maši gospodarski govor za odrasle. Od 12. do 1. ure kosilo, ob 5. uri popoldne konjske dirke, po končanih dirkah velika prosta kmečka zabava. Prireditve se konča ob 10. uri zvečer.

Novo davčne olajšave. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih dav-

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memoranda, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroska c. 5

jeta zaradi važnih pogovorov. Ne morem jih pustiti čakati.«

»V tem slučaju pride vroča ljubezen navzkriž s hladno politiko,« pripomni zviti sluga smehljaje se, »če hočete slednji posvetiti svoj dragoceni čas, bo prva žalovala. Lepa gospa, ki je napravila vam na ljubo dolgo pot iz Karlovca, bo to smatrala, kolikor jo poznam, kot žalitev ter bo vam in gradu Račje za vedno obrnila hrbet.«

»Ti imaš prav, Boltažar,« odvrne grof in udari z ного ob tla. »Najmanj jutri zjutraj moram biti v Konjicah. Po kastelanu Fekete sem sporočil, da gotovo pridem; če bi me ne bilo, bi to smatrali kot odpoved naše prijateljske zveze in bi takoj odpotovali.«

»V tem slučaju ni druge pomoči,« odvrne sluga, »kakor da prosite gospo, da vam sledi v Konjice. V to svrhu mi dajte pismo za gospo Zrinjsko.«

»Ivan Boltažar,« vzklikne grof vidno vesel, »ti si bistra glava. Imaš prav, pišem ti pismo in ti ti sporoči, naj me čaka jutri zvečer v Konjicah.«

»Kaj pa, če bo vaša spoštovana in ljuba gospa milostljiva grofica Ana Terezija Tatenbah, katero pričakujemo danes, da se vrne s svoje božje poti v Marijino Celje, kjer je za vas daro-

vala srebrno svetilko v zahvalo, da ste ozdraveli imela slučajno iste misli, da potuje tudi v Konjice? Tako bi se lahko zgodilo, da pridete obe gospe skupaj.«

»To se ne sme zgoditi,« se vznemiri grof, »to se mora preprečiti.«

»In se more le tako preprečiti,« poseže vmes zviti sluga, »če svetla grofica Ana Tatenbahova dobi drugo pismo, da ne zve, da ste šli v Konjice na sestanek.«

»Dečko,« vzklikne grof ter prime slugo za obe rameni, »še enkrat ti rečem, ti si res brihtna glava in vreden, da si sluga grofa Tatenbaha.«

»Dajte torej,« reče Boltažar in dvigne svetilko, previdno se oziraje, ali ni kje kak poslušalec, »tudi za premilostljivo gospo grofico pismo, v katerem ji sporočite, da ste šli v Podčetrtek. Če potuje gospa grofica tja in vas ne najde, se še vedno lahko dobi izgovor, da ste srečali med potom svoje prijateljke grofa Nadasdyja in Frankopana in ste z njimi odpotovali v Konjice.«

»Da, tako se naj zgodi,« reče grof odločno, »zdaj pa mi Ivan Boltažar posveti, stvar hočem takoj urediti.«

»Izvrstno,« reče zviti sluga ter sveti naprej, »kdor zna kazati na obe strani isto lice kakor

kih. Ta novi zakon prinaša olajšave tam, kjer je iz narodnogospodarskih ozirov najbolj potrebno. S tem zakonom se namreč uvaja novo znižanje dopolnilnega davka k zemljariji, ki se za prizadeta posestva giblje med 5 do 45% dosežanje višine. Tako bo najmanjšim kmetovalcem, ki so pomoči najbolj potrebni, dopolnilni davek k zemljariji znižan skoro na polovico. To znižanje velja od 1. januarja tega leta naprej. Nadalje se spremeni določbe glede obdačenja kmetijskih hiš, ki niso oproščene hišnega davka, to so namreč hiše kmetovalcev, ki se ne pečajo izključno s kmetijstvom. Končno se določajo olajšave glede pridobnine, ki se plačuje za pridobitne posle okrog pitanja svinj in živali, gojenja rib, čebel itd., to je za take kmetijske posle, ki se opravljajo kot samostojna obrt. Ti posli so bili doslej uvrščeni v 1. skupino z osnovnim pridobninskim davkom od 10%, odslej pa so uvrščeni v drugo skupino z osnovnim davkom od 6%, kar pomenja znižanje za 40%. Olajšave se tudi priznajo prodajalcem monopolskih predmetov, posebno trafikantom.

Dijaška kuhinja v Mariboru je prešla v zadnjem času med drugimi te-le podpore: Ciril Slavič zbral na gostiji Markovič-Zamuda v Stanetincih 46.50; Karl Jančič, trgovec 200.—; Jože Breznik na Kogu zbral na občnem zboru Hranilnice in posojilnice pri Sv. Bolfenku 50.—; Tone Štefanciosa, šolski upravitelj zbral na gostiji 140.—; I. Pukšič, sedmošolec, zbral na gostiji pri Sv. Marjeti niže Ptuja 260.—; neimenovani v Ljutomeru 150.—; Marko Škofič, kaplan pri Kapeli na sedmini v Turjancih 60.—; I. Babič, kaplan v Št. Ilju na gostiji Očkerl-Lilek 100.—; nadalje so poslali razni denarni zavodi, župni uradi, šolska upraviteljstva in mnogi zasebniki Dijaški kuhinji svoje prispevke. Vsem iskren Bog plati!

Odpiranje in zapiranje trgovin in obrtnih prostorov.

»Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine« je 16. maja objavil naredbo, ki jo je izdal ban dravske banovine na podstavi čl. 47 ministrske uredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic in o delovnem času pomožnega osebja z dne 16. aprila 1929. Po tej novi uredbi smejo v poedinih krajih dravske banovine biti odprte trgovinske in obrtne obratovalnice takole ob delavnikih:

Trgovinske obratovalnice.

Trgovine smejo biti odprte: v brežiškem okraju poleti in pozimi od 6. do 13. (enih popoldne) in od 15. (treh popoldne) do 20. ure (do osmih zvečer); v krajih Brežice in Sevnica poleti od 7. do pol 13. in od 14. do 18. ure, pozimi od pol 8. do pol 13. in od 14. do 18. ure. V laškem okraju poleti in pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v trboveljski in dolski občini poleti od 7. do 12. in od pol 14. do pol 19., pozimi od 7. do 12. in od 13. do 18. ure; v občinah Laško, Sv. Krištof, Dol pri Hrastniku in Trbovlje smejo biti trgovinske obratovalnice ob plačilnih dneh Trboveljske premogokopne družbe za eno uro dalje odprte. V celjskem okraju poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do pol 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v mestu Celje in celjski okolici celoletno od pol 8. do 12. in od 14. do 19. ure. V gornjegrajskem okraju: poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do pol 20. ure; pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure. V konjiškem in ljutomerskem okraju: celoletno od 6. do 12. ure, v občinah Konjice trg, Loče, Oplotnica, Vitanje in Žice celoletno od pol 7. do pol 13. in od 14. do 19. ure; v občinah Gornja Radgona, Ljutomer in Veržej poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure, pozimi pa od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure. V dolnjelendavskem in murskosoboškem okraju: celoletno od 6. do 12. in od 14. do 19. ure. V okrajih Maribor, desni in Maribor, levi breg: poleti od 6. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure; v mestu Maribor celoletno od pol 8. do pol 13. in od 14. do pol 19. ure. V prevajlskem okraju: poleti od pol 7. do 20. ure, pozimi od 7. do 19. ure; v občinah Črna, Dravograd, Guštanj, Marenberg, Mežica, Muta, Prevalje, Ribnica na Pohorju, Vuhred in Vuzenica poleti od 7. do pol 13. in od 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure. V ptujskem okraju: poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure, pozimi od pol 8. do 19. ure; v mestu Ptuj

celoletno od 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v mestu Ormož poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do 18. ure. V slovenjgraškem okraju: poleti od pol 8. do 12. in od pol 14. do 19. ure, pozimi od 8. do 12. in od 13. do 19. ure. V šmarnskem okraju: poleti od pol 7. do 12. in od 13. do pol 20. ure, pozimi od 7. do 12. in od 13. do 19. ure; v zdravilišču Rogaška Slatina poleti od 6. do pol 13. in od 14. do pol 21. ure.

Trgovine z mešanim, špecerijskim in kolonialnim blagom, delicatne trgovine, kramarske obratovalnice in branjarije smejo biti odprte v bivši mariborski oblasti celoletno od 7. do 12. in od 14. do 19. ure, trgovine s papirjem, pisarniški in šoskimi predmeti in tudi knjigarne celoletno od pol 8. do 12. in od pol 14. do pol 19. ure. Pekarske prodajalnice smejo biti odprte celoletno od 5. do 20. ure. Mesnice in prekajevalnice smejo biti odprte v bivši mariborski oblasti celoletno od 5. do 11. in od 16. do 20. ure. Okrepčevalnice, vinarne in žganjarne in sploh obratovalnice v katerih se točijo alkoholne pijače in prodajajo mrzla jedila izključno za konsum v lokalu, smejo biti odprte od 7. do 21. ure. Točilnice brezalkoholnih pijač, javne kuhinje, mlečne okrepčevalnice smejo biti odprte poleti od 5. do 22. ure, pozimi od 6. do 21. ure. Bančni zavodi, posojilnice in zavarovalnice smejo biti odprte celoletno od 8. do 13. in od 15. do 18. ure; če pa je za poedino stroko ali posamezno podjetje uvedeno neprestano obratovanje, pa celoletno od pol 8. do 14. ure.

Zadovoljni

ste, ako imate nove čevlje, a Vaše zadovoljstvo je tem večje in trajnejše, če so Vaši čevlji res dobri in trpežni. Take Vam nudi samo industrija čevljev — Stermecki v Celju. O tem se lahko uverite, če zahtevate takoj novi katalog z

več tisoč slikami, katerega prejmete popolnoma brezplačno.

Čevlji iz kravine Din 149, teležji 170, boks 178, sevro 290, gorski 186, lovski 243, gozdarji 259, športni 343, sandali 80, 88, polčevlji 135, 140. Ravnotako velika izbira dežij, damskih, platnenih, kopalnih in telovadnih čevljev. Cene nizke in kakovost boljše kakor kjerkoli.

Industrija čevljev R. Stermecki, Celje št. 24.
Dravska banovina.

vi, temu se nič ne zgodi in ostati mora zmogovalec na polju ljubezni in tudi visoke politike.«

»Naprej predrzni dečko,« reče grof, »je že skrajni čas, ali ne slišiš, da že poje večerni zvon?«

Njegove besede se niso več slišale, ker je od juga potegnil močen veter, da so zastokale debele veje močnih dreves v vrtu.

XII.

Nezaželjen sestanek.

On gledal njo, ona pa njega;
Z očesom se trne oko.

Aškerc.

V Račju je v bralcu že znani modrobarvani sobani sredi duhtečih cvetlic čakala na mehkem ležišču grofica Ana Zrinjska na grofa Tatenbaha. Prišla je kakor je sporočila po Rudolfiju, točno in šla takoj v sobano, kjer je imela zadnjikrat sestanek z grofom Tatenbahom. Vedela je, da je grof velik omahljivec, zato je bilo treba železo kovati, dokler je bilo še žareče in mehko. Ni smela pustiti Tatenbaha, ne da bi ga vedno opominjala na to, kar je prisegel storiti. Njegovo moč uporniki na vsak način potrebujejo, zato je

nujno potrebno, da ga obdržijo v zvezi; čas je prihajal, da se dejansko nastopi, bližala se je odločitev.

A tudi njeno srce je hrepenelo po njem. Saj si je morala reči, da ga ljubi; zakaj tudi ne, ker je grof Tatenbah bil še mlad, krasne postave, finega, kavalirskega obnašanja. Vedela je, da se dolgočasi ob strani svoje soproge, ki je bila mirna in tiha, dočim je on sam bil vihravega in vselega značaja.

Ana Katarina Zrinjska pa je tudi sama bila živa, hrepeneča po življenju. Zato je, če tudi ni mislila prvotno na to, čutila vedno bolj, da ji grof Tatenbah ni samo prijatelj, ampak da ga ljubi z vso strastjo razvite ženske, ki hoče še enkrat živeti, predno pride čas, ko ve, da začno propadati njeni vabljivi čari. Že pri zadnjem sestanku je to spoznala, veliko hrepenenje se je nje polastilo, nekaj ji je reklo:

Idi, da ga objameš še enkrat, mogoče pozneje ne bo več priložnosti.

In tako je bila sedaj tukaj v sobi ter željno pričakovala onega, ki ji je postal drag. Čakala je dolgo, nestrpnost, pa ga ni bilo.

»O, on ne pride, njegova ljubezen je prazna beseda,« šepete in se zopet zlekne na mehko le-

Kaiero aviobusno zvezo potrebujete iz Maribora

?

Maribor, Limbuš, Ruše. Maribor, Gornja Radgona, Radenci.

Maribor, Pobrežje, Dogoše, Zg. Duplek.

Maribor, Konjice, Celje.

Maribor, Zg. Kungota.

Maribor, Melje, Sv. Peter.

Maribor, Selnica, Fala.

Maribor, Ptuj.

Maribor, Št. Lenart.

Maribor, Zg. Sv. Kungota, državna meja.

Maribor, Pesnica.

Maribor, Rog. Slatina.

Maribor, Št. Lenart.

Marija Snežna.

Vozni red vseh teh zvez iz Maribora imate v zvezku za Din 2.—. Kdor naroči le en izvod po pošti, naj pošlje Din 2.50 v znakah naprej.

Obrtne obratovalnice.

Takšne obratovalnice smejo biti odprte v bivši mariborski oblasti v vseh mestih in trških občinah oblasti, v številni Dolno Lendavo in Mursko Soboto ter predmestne občine Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Studenci, Tezno iz mariborskih srezov, kraji: Breg, Gaberje, Levč in Zavodno iz celjskega in občina Breg iz ptujskega okraja celoletno od 7. do 12. in od 13. do 18. ure. Po vaseh cele banovine pa smejo biti neomejeno odprte in za nje ne veljajo določila te uredbe.

Brivske obratovalnice smejo biti odprte v bivši mariborski oblasti: poleti od 7. do pol 13. in od 14. do 19 ure, pozimi od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure s pristavkom, da smejo obratovati: a) ob sobotah in dnevih pred sobotnimi prazniki do 21. ure brez opoldanskega odmora, izvzemši obratovalnice v mariborskih predmestnih občinah Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Studenci in Tezno, kjer se zapirajo ob 20.; b) ob dnevih pred ostalimi prazniki do 20. ure brez opoldanskega odmora in c) na veliki petek, petek pred Binkošti, predzadnji dan pred Božičem in na Silvestrovo do 21. ure. V soboto in dan pred prazniki smejo poslovati do 21. ure, a pred Božičem, Veliko nočjo in Binkošti do 22. Poldnevni odmor ni predpisan v sobotah in na dan pred cerkvenimi prazniki, na katere morajo biti obratovalnice ves dan zaprte.

Preko določene meje, in sicer največ za dve uri zvečer, v nobenem primeru pa preko 22. ure, smejo biti vse trgovine in obrtne obratovalnice odprte a) na dan pred sv. Tremi kralji, pred Božičem, velikonočno nedeljo in ob dnevih letnih in mesečnih sejmov, b) z dovoljenjem prvostopnega občupravnega oblastva po dnevih pred velikimi narodnimi shodi.

Ob nedeljah.

Vse trgovine in obrtne obratovalnice morajo ostati ob nedeljah ves dan zaprte, le kolikor niso dovoljene s to naredbo izjeme.

Kljub predpisu predhodnega člena smejo ob nedeljah biti odprte a) ves delovni čas: 1. kavarne, restavracijske, gostilničarske, krčmarske in hotelske obratovalnice; 2. obratovalnice, ki se bavijo izključno s točenjem brezalkoholnih pijač; 3. slaščičarne; 4. javne kuhinje, točilnice brezalkoholnih pijač in mlekarne; 5. prodajalnice časopisov; 6. fotografska podjetja; 7. obratovalnice za pogrebno opremo. V krajih, kjer ni takih posebnih obratovalnic, se smejo odpreti v sili izjemoma tudi druge obratovalnice, če je treba oddati potrebno pogrebno opremo; 8. barake in šo-

tori pri cerkvah zaradi prodajanja nabožnih slik, knjig in drugih nabožnih predmetov, igrač, medicinskih izdelkov, sladoleda, kruha, jedi in pijače, hladilnih brezalkoholnih pijač ob verskih proslavah, ko se ljudstvo v izrednem številu zbira iz daljne okolice. V vaseh, trgih in mestih z največ 5000 prebivalci smejo biti ob teh dneh odprte vobče vse trgovinske in obrtne obratovalnice; 9. vse trgovinske in obrtne obratovalnice: a) če je ob teh dneh letni sejem, b) poslednjo nedeljo pred Božičem, c) če je praznik, ko morajo biti obratovalnice zaprte ves dan, na soboto ali ponedeljek, d) ob višji sili, e) prevažanje stvari z vozovi, če se po krajevnih občinah stanovanci selijo in je nedelja na poslednja dva dneva ali na prve tri dni v mesecu; 10. na božji poti na Brezje je prodajanje svetinj, odpustkov in medicinskih izdelkov dovoljeno od 7. do 17. ure; — b. do 14. ure obratovalnice, v katerih se prodajajo gostom za takojšnji konsum v lokalu izključno mrzla jedila in alkoholne pijače z omejitvijo, da je prodaja blaga za porabo zunaj obratovalnice prepovedana; c) dopoldne: 1. podjetja za tovarjenje in raztovarjenje blaga na železniških postajah in v rečnih pristaniščih in podjetja za prevažanje blaga z vozovi; 2. prodajalnice pekarskih izdelkov; 3. mesnice in prekaževalnice, mesarske stojnice in barake, in sicer od 5. do 10. ure; 4. prodajalnice, v katerih se prodajajo izključno lahko pokvarljiva živila, kakor: presna zelenjava, presno meso, presne ribe, zaklana perutnina in divjačina, in sicer od 6. do 12. ure.

Brivske in frizerske obrtne obratovalnice smejo biti odprte ob nedeljah do 12. ure, kolikor ni dovoljeno daljše obratovanje. V primerih izkazane potrebe, posebno v predpustnem času, smejo biti te obratovalnice v poednih krajih bivše mariborske oblasti odprte tudi ob nedeljskih popoldnevih od 17. do 19. ure, toda le na prijavo, ki jo vloži pristojna delodajalska organizacija najkasneje tri dni poprej pri pristojnem prvostopnem občupravnem oblastvu, katero prepove tako izjemno obratovanje, če smatra, da za to ni tehtnih razlogov.

Ob nedeljah je dovoljeno izdelovanje pekarskega peciva, toda samo: 1. pekarnam za bolnice, sanatorije ter pekarnam v zdraviliščih, kopališčih in letoviščih; 2. pek. delavn. v krajih, kjer se določa tedenski odmor, ko morajo te obratovalnice biti zaprte, za čas od 12. ure v nedeljo do 24. ure v ponedeljek; vsem pekarskim delavnicam zadnji dan pred Božičem.

Ob nedeljah se sme v času, kadar je dovoljeno prodajanje, raznašati pecivo, meso, slaščice in mlečni izdelki iz delavnic in prodaj-

jalnic po hišah, dočim je ves dan dovoljeno dovažanje piva, ledu, sodavice, mineralnih vod, brezalkoholnih pijač in sličnih proizvodov.

Ob praznikih.

Ob državnih praznikih mora počivati delo v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah: a) ves dan: 1. na dan ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev (1. decembra); 2. na rojstni dan Nj. Vel. kralja (17. decembra), — b) v času med slovesno službo božjo, a največ dve uri, po odredbi prvostopnega občupravnega oblastva: 1. na Vidov dan (28. junija); 2. na dan vseslovanskih apostolov Cirila in Metoda.

Prav tako morajo biti trgovinske in obrtne obratovalnice zaprte ob teh verskih praznikih, v kolikor niso določene izjeme s to naredbo, in sicer: a) ves dan v bivši ljubljanski in mariborski oblasti: 1. na Novega leta dan (1. januarja); 2. na dan sv. Treh kraljev (6. januarja); 3. na veliki petek v srezu murskosoboškem; 4. na dan sv. Rešnjega Telesa; 5. na dan Vseh svetnikov (1. novembra); 6. na božični dan (25. decembra); — b) popoldne za bivšo ljubljansko in mariborsko oblast: 1. na praznik sv. Jožefa (19. marca) z omejitvijo, da to ne velja za Prekmurje; 2. na praznik Vnebohoda; 3. na dan sv. Petra in Pavla (29. junija); 4. na praznik Marijinega vnebovzeta (15. avgusta); 5. na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja (8. decembra).

Določbe o nedeljah veljajo tudi za praznike. Mesarskim mojström je prepovedano ob nedeljah in navedenih praznikih vsako klanje živali in perutnine v času, dokler so obratovalnice odprte, razen če gre za zakol v sili.

Obče odredbe.

Za poletje se smatra čas od 1. aprila do 30. septembra; za zimo pa čas od 1. oktobra do 31. marca.

Predpisov te naredbe ni uporabljati: 1. na gostilne, kavarne, restavracije in hotele, za katere urejajo otvarjanje in zatvarjanje posebni predpisi občin upravnih oblastev; 2. na samostalne male prodajalnice tobaka (trafike), če se razen tobačnih izdelkov, kadilskih potrebščin, kolkov, taksnih papirjev, poštnih znamk, dopisnic in razglednic, srečk razrednih loterij, časopisov ne prodaja v njih nobeno drugo blago; zanje veljajo predpisi monopolne uprave, če pa se te prodajalnice bavijo tudi s prodajanjem drugih potrebščin, ne smejo prodajati teh predmetov v času, ko so zaprte trgovinske obratovalnice v dotičnem kraju; 3. na mlekarne; 4. obratovalnice v zgradbi

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

žišče, »omahljivi mož je pozabil na svojo prisego in vendar sem mu tako natančno sporočila uro setanka.«

Zdajci je odbila v grajskem stolpu deveta ura.

Grofica je poslušala z napeto sapo na vsak najmanjši šum; slišalo se je, kakor bi kdo prihajal.

»On prihaja, o kako hrepenim po tebi, moj ljubi Erazem!«

V tem trenutku se odprejo vrata, Ana Katarina Zrinjska se dvigne ter stopi k durim, da objame ljubljene.

Pred njo pa stoji tiha in bleda — globoko užaljena grofica Tatenbahova.

Grofica Zrinjska ostrmi, roke ji padejo ob telo in samega presenečenja stopi za korak nazaj.

»Ana Tatenbah,« spregovori plašljivo, dalje ni mogla.

»Da, jaz sem grofica,« odvrne ta rahlo, »in pridem vas obiskat, ker sem zvedela, da ste v tej uri tukaj.«

»Vi ste to vedeli,« reče grofica Zrinjska, ko je pomirila zopet svoje živce.

»Vedela sem za to,« odvrne Ana Terezija Tatenbahova, »in hotela sem vas še danes zvečer obiskati, ker imam vam izročiti nujno pismo, Ker se naši krstni imeni glasita skoraj enako, je pismo namesto v vaše prišlo v moje roke in zato sem ga, ne da bi čitala, natančneje naslov, odprla. Po vsebini sodeč, nisem smela izročiti pisma komu drugemu, tukaj je.«

Po teh besedah je položila grofica Tatenbahova pred grofico Zrinjsko na mizo ono pismo, v katerem je rotill grof Tatenbah grofico Zrinjsko sklicevaje se na vročo in večno ljubezen, da mu sledi v Konjice, kamor je moral neodložljivo oditi, da se sestane z zavezniki zaradi nujnega tajnega posvetovanja; tako tudi more biti vsaj nekaj uric v družbi svoje nad vse ljubljene grofice.

Grofica Zrinjska je prebledela, pismo, ki ga je prebrala ji je padlo iz rok, obšla jo je slabost, morala se je prijeti za rob mramornate mize.

Toda le kratek trenutek je uživala grofica Tatenbahova ta prizor, potem pa stopi bližje.

»Grofica,« reče z glasom neskončne miline, »nisem prišla, da bi vam očitala, če tudi mi je spoznanje, da ne posedujem ljubezni svojega soproga, uničilo celo mojo življenjsko srečo.«

železniških postaj in na izletniških ladjah; 5. na podjetja za prevažanje oseb in javno pošte; 6. na potniško-turistovske biroje za prodajo kart, garaže in lokale, kjer se prodajajo avtomobili; 7. na dela ob prevažanju lahko pokvarljivega blaga in živih živali; 8. na prodajo čaja, čokolade, kolačev, slaščic in sličnega blaga v bioskopih, koncertnih dvoranah, gledališčih, zabaviščih in podobnih lokalih, kamor smejo prihajati samo osebe, ki so plačale vstopnino; 9. na popraviljanje motornih vozil in letal ob nenadni pokvari in na njih oskrbovanje s potrebnim materijalom; 10. na čiščenje obratovalnic, nameščenje izločb in posle v višji sili; 11. na delo ob inventariziranju, to le z dovoljenjem pristojnega prvostopnega upravnega oblastva. Za prodajanje na trgih ob sejnih in ob tržnem času veljajo predpisi, izdani od pristojnih oblastev za urejanje tržnega prometa.

Kazenske odredbe.

Lastniki obratovalnic, ki protivno predpisom te naredbe obratujejo izven časa, določenega za odpiranje in zapiranje obratovalnic, se kaznujejo od Din 50 do 3000 sorazmerno z obsegom obratovalnice. Prekrške predpisov preiskujejo in kaznujejo pristojna prvostopna občina upravna oblastva. Zoper njihove razsodbe je dopustna pritožba v 15 dneh po priobčitvi na kraljevsko bansko upravo dravske banovine, koje odločba je izvršna. V primeru neziterljivosti se denarna globa spremeni v zaporno kazen analogno predpisom veljavnega obrtnega reda. Pravica, naznaniti prekršitev predpisov te naredbe gre vsakemu državljanu, kakor tudi prizadetim organizacijam in zbornicam.

Denarne kazni se stekajo v sklad z obrtno in trgovinsko šolstvo pri kraljevski banski upravi dravske banovine.

S to uredbo se nadomesti uredba bivšega velikega župana v Mariboru od 31. julija 1928, odnosno velikega župana v Ljubljani z dne 21. decembra 1928. Ta uredba stopi v veljavo s 15. dnevom po objavi v »Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine«, to je z 31. majem.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 23. maja je bilo pripeljanih 426 svinj in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 150 do 200 Din; 7 do 9 tednov stari 250 do 280 Din; 3 do 4 mesece stari 300 do 350 Din; 5 do 7 mesecev 450 do 550 Din; 8 do 10 mesecev stari 650 do 850 Din; eno leto stari 1000 do 1200 Din. En kg žive teže 12 do 13 Din, en kg mrtve teže 14 do 17 Din. Prodanih je bilo 293 svinj.

Mariborski trg. V soboto, dne 24. maja, so na mariborski trg pripeljali špeharji na 23 vozeh 41 komadov zaklanih svinj, kmetje pa 7 vozov krompirja, 7 vozov sena, 4 vozove slame in 5 vozov škopa. Svinjsko meso so prodajali 1 kg po 15 do 28 Din, zaklane svinje po 16 do 18.50 Din 1 kg, špeh 18 do 20 Din. — Krompir je bil po 0.50 do 1 Din, novi 6 do 8 Din, čebula 2.50 Din, pšenica 2.50 Din 1 liter, rž 2 Din, ječmen 2 Din, proso 3 Din, fižol 2 do 2.50 Din, fižol v stročju 16 Din, grah 7 do 8 Din. Kokoš 30 do 55 Din, piščanci par 35 do 85 Din, raca 25 do 50 Din, morske ribe 26 do 28 Din, domači zajec 10 do 60 Din. Kozlički 60 do 150 Din, hren 12 Din, karfiola komad 5 do 25 Din, česen 14 Din 1 kg, kisló zelje 3 do 4 Din, kislá reba 2 Din, glavnata solata komad 0.50 do 2 Din, špinača 1 Din, gobe 2.50 do 4 Din, jabolka 10 do 16 Din, slive suhe 10 do 14 Din, mleko 2 do 2.50 Din 1 liter, smetana 12 do 14 Din, surovo maslo 36 do 48 Din, čajno maslo 48 do 50 Din, kuhano maslo 50 do 52 Din, jajca komad 0.65 do 1 Din, sir komad 5 do 7 Din, med 14 do 18 Din, črešnje 10 do 20 Din; seno 60 do 70 Din, slama 40 do 45 Din, škop komad 1.50 Din.

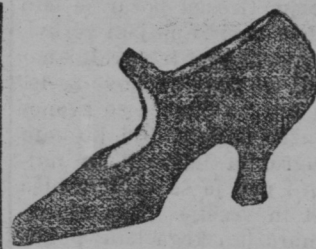
DOPISI

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Veliko presečenjenje nam je pripravila naša nadebudna mladina s predstavo Kristusovega trpljenja tekem nedelj celega meseca. Vedno, tudi zadnjikrat, dne 11. maja so nam krasno podali enajstero prizorov iz Kristusovega trpljenja. Predstave so bile dobro obiskane od ljudi cele dekanije. Naredile so na vse obiskovalce globok vtis. Čast naši mladini, ki s takimi prireditvami razodeva svoje plemenito mišljenje! — Naša kmetsko nadaljevalna šola se je končala dne 6. aprila z javnim izpitom v šoli. Pokazal je, da so se naši mladeniči mnogo koristnega naučili za življenje. Odposlanec banske uprave dr. Milavec je pohvalil izvršeno delo nadaljevalne šole in podal učencem in v lepem številu zbranim mnogo koristnih nauk. — Dramatični prizor — Selo učenca Geratiča — pa je bil mogočna vzpodbuda mladeničem in staršem, naj krepko podpirajo plemenite cilje kmetske nadaljevalne šole. — Dne 25. aprila smo pokopali najstarejšo župljanko Barbaro Kukovec. Umrla je v 94. letu starosti. — Nova cesta Sv. Benedikt—Gornja Radgona čaka nestrpno na nadaljevanje dela. Lani se je isto začelo prepozno še le meseca julija in se vsled tega še niso dovršila zemeljska dela. Ali bomo letos tudi tako dolgo čakali? — Sadna letina se nam obeta. Kako bomo vozili? Prosimo bansko upravo, naj ne čaka dalje z delom, temveč naj ustreže nujni prošnji cestnih odborov okrajev Sv. Lenart in Gornja Radgona, ki sta bili predloženi že dne 24. aprila.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Med najlepše nedelje in sploh med najlepše dneve v letošnjem majniku pač moramo prištejati nedeljo, dne 18. tega meseca. Tega so bili gotovo zelo veseli naši vrli možakarji, ki imajo pravico, polivati naše strehe z vodo, da so se lahko v najlepšem vremenu udeležili gasilske slavnosti v Bišu. Še prav posebno pozornost pa je vzbudila med našimi tržani in farani dijaška Marijina družba, ki jo je pripeljal iz Maribora k Sv. Trojici g. pater Ciril. Pri tej priliki so v samostanski dvorani imeli dijaki prav dobro naučeno in dobro izvajano igro »Valovi strasti in ljubezni« ali »Zmaga bratovske ljubezni«, ki jo je primerno pojasnilo kratko poučno predavanje, brez katerega bi bila nerazumljiva ta zgodovinska igra iz časov preganjanja kristjanov na Angleškem. Bistremu očesu neznanega krivogleda, ki napiše včasih kaj za »Gospodarja«, tudi to ni ušlo, da so zlasti trojiški igralci prav pazljivo in natančno opazovali vsako kretanje in pazili na vsako besedo mariborskih igralcev in si pri tem mislili: No, ja. Če znajo študenti točo delati, pa znajo tudi dobro teater igrati. Pa tudi vsi drugi smo pazljivo sledili igri. Par dobrih gledal pa se je skoro pričelo križati, ko so med igro z odra slišale besede »hudič«, »prokletó« in še par takih »hudobnih« besed. Rekle so: Jojmene, ti mladi fanti pa kolnejo! Kaj neki še bo enkrat iz njih, če se ne bodo poboljšali. Stvar kajpada ni tako »huda«. Vendar smo pa bili Trojičani z igro zelo zadovoljni; pa tudi Mariborčani so zvečer med petjem in vriskanjem z avtom odfrčali proti Mariboru. Le pridite še kaj k nam na obisk s kako lepo in poučno igro! In če boste dobro igrali, vas bomo spet malo pohvalili.

Križe pri Podsredl. Strela je udarila v hišo Terezije Penič. K sreči ni bilo nikogar v hiši, ki je zgorela. Mater in hčerko priporočamo usmiljenim srcem.

Velika Nedelja. Letošnji majnik se je pri nas lepo razcvetel. Cvet je bil ne samo v naravi, temveč tudi notranjost naše cerkve bo kmalu podobna solnčno-bliščečemu se majniškemu jutru. Nedeljo za nedeljo opazujemo delo večjih slikarjev, ki s svojim delom razveseljujejo srca župljanov. — V splošno zado-

Današnja moda

zahteva elegantne čevlje! Take si lahko nabavite v najboljši kvaliteti in po zelo nizki ceni samo pri veletrgovini **Stermeki** v Celju.

Ševret Din 115, 128, ševro 175, boks 164, v modnih barvah 141, 157, 181, 198, 230, 260, 270, lak kombinirane 230, 245, 283, sandali 80, platneni Din 87.

Veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošilja za-
stoj. Zahtevajte ga takoj z dopisnico. Naročila čez Din
500 poštnine prosita. Neodgovarjajoče se zamenja ali pa
se vrne denar nazaj.

Trgovski dom **R. Stermeki**, Celje št. 24.
Dravska banovina. 207

voljstvo je tudi bilo, ko smo z začudenjem poslušali bučanje naših sicer že starih orgel pod rokami novega organista Njemu in tudi pevskemu zboru kličemo: Le s korajžo naprej v čast božjo in v ponos župnije!

Vurberg. V torek, dne 20. maja smo pokopali posestnika Antona Kokol, ki se je v soboto, dne 17. maja smrtno ponesrečil. Prišel je v bregu pod težki voz, ki ga je približno 20 metrov daleč vlekel s seboj. Takoj so ga prepeljali v mariborsko bolnico, a v nedeljo zjutraj je podlegel težkim ranam. Rajni je bil dober gospodar in značajan krščanski mož, kot jih je dandanes malo. V njegovi hiši je bilo vzorno krščansko življenje in smo prepričani, da bo v blagi spomin rajnega tudi tako ostalo. Ker je bil vpliven mož, je bil več let v občinskem zastopu, zelo delaven član načelstva posojilnice in oče ubogih. Kako je bil spoštovan, je pokazala velika množica udeležencev pri njegovem pogrebu. Bodi mu lahka domača zemljica! Bog tolaži dobro soprogo in otroke!

Slov. Bistrica. Na sedmini za rajno gospo Heleno Eržen v Kovači vasi pri Slov. Bastrici so zbrali pogrebeci za dijaško semenišče v Mariboru Din 80.—

Sv. Križ na Slatini. Malokdaj je spremljalo kakega mrliča toliko prijateljev, ko Naratovo Jerčko s Cest 17. maja. Malokatero oko je ostalo suho, ko so spuščali njeno truplo v grob. Kot mučenica je trpela od Vseh svetnikov dalje čudovito vdano na trebušnem raku, ki jo je čisto razjedel. S svojim krasnim sopranom je nekdanj slovela daleč naokrog. Naj v miru počiva! — Dne 18. maja so visoko na Boču oznanjali topiči, da je dal g. Stiplovšek Alojz blagosloviti svoj prenovljen križ. V spomin na to lepo slovesnost je poklonil 100 Din za novo bogoslovje. Križani mu povrni dobroto z vsem svojim blagoslovom! — Živimo v znamenju majniških izletov! Skoraj vsak dan se pripelje vlak izletnikov od vzhoda do zahoda. Tudi Križevljane je majniško solnce dvignilo. Kulukarji in igralci z godbo na čelu so naskočili Donačko goro. V rekordnem času so dosegli vrh, na katerem so v noči od 14. na 15. maja kurili kres. Dekliška zveza je 18. maja poromala za 20 letnico na Ptujsko goro. — Kmetsko nadaljevalna šola je 21. maja zletela v Maribor, gospodinjska pa si ogleda v dobi od 29. maja do 1. junija ljubljanski velesejm, Bled ter okolico ter se zahvali na Brezjah nebeški Kraljici za čudovito pomoč v raznih stiskah na Brezju. — Slatinski g. ekonom je 18. maja začel z drugo serijo vaških kmetskih setankov. Pri Lajkovih v Rajnkovcu je letos že petič razlagal tako šegavo in duhovito, kakor že on zna, vnetim poslušalcem in poslušalkam najpotrebnejše iz gospodarstva in gospodinjstva. — Na Vnebohod proslavi na sveto-kriškem odru domača Marijina družba svojo Vzornico z igro »Dve materici. Pridite gledat! — Dne 19. maja se je zavezal svetokriški premogovnik utrditi radi streljanja v rovih zmanjani župnijski dvorec. Delo mora biti končano v teku enega meseca.

Sv. Anton na Pehorju. Grozen požar je leta 1874 uničil štiri zvonove naši župnijski cerkvi. Zavladala je velika žalost. A požrtvovalni naši predniki so nabavili tri nove zvonove že leto pozneje. Složno in krasno doneče so zvonovi opravljali svojo službo do leta 1916, ko nam je svetovna vojna ugrabila največji in najmanjši zvon, le srednji nas je še vabil v hišo božjo, oznanjal žalost in veselje. Toda ojunatili smo se 29. septembra lanskega leta; poklicali smo od zvonolivarne »Zvonoglas« v Mariboru g. ravnatelja Karara in solastnika livarne g. Zorattija ter zaupajoč v pomoč božjo in priprošnjo sv. Antona, kakor tudi na darežljivost faranov in dobrih sosedov smo naročili zopet dva zvana. Dne 5. maja so nam čili konji na krasno okinčanih vozovih potegnili zvonova iz Vuhreda po cesti v Ribnico do brega; pozdravljali ju je vuhredski zvon, kakor da bi ju klical, naj se pridruži njemu. Ob gostilni Petra Kovača je bilo pripravljenih 17 parov najlepših domačih volov, izpregli so konje, vpregli vole, večji zvon je vlekel 7 parov, malega 4, drugi potrebno orodje in tako je šlo navzgor na visoki hrib. Vsak se je čudil spretnosti faranov, kako so si napravili res primerne vozove za zvana, kako lepo ugladili pot in vodili živino, kako podpirali in zavirali vozove. Ko prispejo do pol pota, začnejo pokati topiči, zvon začneja pozdravljati nova tovariša in ju je pozdravljali pozno v noč. Veliko ljudstva se je zbralo pri cerkvi in s solznimi očmi so opazovali prihod zvonov. Brez najmanjše nezgode so pripeljali zvana pred cerkev. Da bi bilo naše veselje še popolnejše, smo povabili na posvetitev prevz. g. pomožnega škofa dr. I. Tomažiča. V soboto pred tretjo nedeljo po Veliki noči je prišel peš iz Vuhreda, med potom so ga pozdravljali topiči in radostno se je oglašal stari zvon. Zjutraj je bila budnica. Ob pol devetih se je vršila slovesna posvetitev zvonov, kateri je prisostvovalo osem duhovnikov. Ker je g. monter v kljub strašnemu vetru in hudi nevihti prejšnje dni vse mojstrsko pripravil za dvig zvonov, smo ju imeli nekaj čez pol ure v zvoniku. Vso slovesnost je spremljalo 18 godcev pod vodstvom g. Wankmüllerja iz Vuzenice. Nova zvonova sta ubrana na tona D in A, odlikujeta se po čisti intonaciji in polnem, zvočnem glasu. Izdelava zvonov je vzorna ter priča o solidnem in strokovnem delu zvonolivarne »Zvonoglas« v Mariboru.

Vitanje. Življenje si je vzel dne 19. maja s strelom skozi prsa v hipu duševne zmedenosti blagi mladenič F. M. Vse sočustvuje z nesrečno hišo, zlasti s sivolasim očetom, ki je že

Največja razstava poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava strojev ob priliki ljubljanskega velesejma od 29. maja do 9. junija bo dosedanje še znatno prekosila. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od preprostega do najbolj dragega in za vse vrste gospodarstva. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 2000 m² razstavnega prostora v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz inozemstva, zlasti Čehoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Poljedelske stroje razstavi 12 tvrdk, poljedelsko orodje 16 tvrdk, male bencinske motorje za pogon strojev tri tvrdke, stroje za mlekarstvo štiri tvrdke. Vsak imetnik velesejske legitimacije, ki stane 30 Din, ima pravico do polovične vožnje po železnici. Naročite legitimacije pri razprodajalcih ali direktno pri velesejskem uradu v Ljubljani. Dopisnica zadostuje. Zamorete pa kupiti tudi navadno vstopnico za enkratni vstop po Din 10.— Kmetovalec opozarjamo, da bodo razstavljeni na velesejmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še zvonove, gasilsko orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, bicikle, obleke, čevlje, sirarske izdelke, plemensko perutnino, domače zajce itd.

starejšega sina izgubil v vojni. Smola dveh nepoštenjakovičev. Bolj v hribih pri nekem kmetu so imeli dve veliki bali, okoli 30 laktovega lepega hodnega platna na belanju pri vodnjaku v bližini gozda. Ker je kraj samotni, so puščali dotični platno tudi čez noč zunaj. Nekega jutra jo pa na vse zgodaj primahneta čez travnik dva neznanca. Ko zapazita platno, se ga takoj lotita, da bi ga zvila skupaj ter ga kajpada tudi odnesla. K sreči pa ju opazi kmet ter ju prepodi. Nauk za gospodinje: Ne puščajte ponoči perila zunaj!

Št. Ilj pri Velenju. Za nedeljsko slavnost o priliki blagoslovitve Društvenega doma se pripravljajo razne zanimivosti. Razen stvari, ki bodo za želodčne potrebe, bo tudi mnogo zabavnega. Znani šentiljski lovci bodo imeli bojda svoj lov na štirinogate divje in domače živali, na ribe in ptiče. V bogato opremljenem šentiljskem muzeju se bodo videli raznovrstne reči. Vsega ne moremo in ne smemo izdati, a če povemo, da bo razstavljen med drugim tudi edini žrebelj, ki ga zidarji pri stavbi niso sločili; zidarska šajtrga, ki ne cvili; lojtra, ki je zidarji niso pokvarili; edina deska, ki je niso olotali; znana lovska puška iz Podkožlja, ki nikdar ne zgreši; prehod Izraelcev skozi Rudeče morje po najnovejših raziskovanjih; hmelj, ki se bo letos prodajal po sto dinarjev; koža zadnjega medveda, ki so ga šentiljski lovci ustrelili, je že to brez dvoma pogleda vredno. Kot najnovejše se pripravljajo celo šentiljski radio in upamo, da bo gotov do 1. junija, če bo vreme ugodno. Zato pa le v nedeljo v Št. Ilji! Ne bo nikomur žal.

Pilštanj. Z novo cesto Lesiščno—Sv. Urban, ki je bila otvorjena lansko jesen, se je tudi nam odprla pot v svet. Dočim se je rabilo nekaj za pot v Celje pet do šest ur, prideš danes z avtobusom mestne občine celjske v dveh urah. To je na vsak način lepa pridobitev. — Kakor se sliši od merodajnih faktorjev, se namerava v najbližnji bodočnosti graditi tudi cesta Lesiščno—Virštanj—Golobinjek. Ta cesta bo za ves okraj neprecenljive vrednosti, kajti vsi kraji ob tej progii so bogati na sadju in vinu, česar pa ne morejo vnovčiti radi preslabih prometnih zvez, ali pa se to zgodi le z velikanskim trudom in visokimi stroški. Ta cesta bo pa tudi velike važnosti za splošen promet, ker bo izpeljana po ravnini in bo vezala dve glavni progii, to je, Mestinje—Št. Peter pod Sv. gorami in Sv. Jurij ob južni železnici. — Lansko leto spomladi se je ustanovila podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva, ki šteje danes 56 članov in se ponaša — po zaslugi nekdanjega odbora mariborske oblasti — z lepo drevesnico, katera utegne biti v bodoče okras in ponos Pilštanj. Ker je podružnični odbor v lanskim dobri sadni letini opazil, kako nemilo se izrablja nevednost ljudstva v sadni kupčiji, si je nadel nalogo ščititi v bodoče svoje članstvo pri prodaji sadja, kalikor bo v njegovih močeh, in mu pripomoči do čimboljših cen. Letos je poslala podružnica na sadjarski tečaj v Maribor tudi enega svojih članov, da se istil izvežba v vseh sadjarskih opravilih in bo članstvu vedno na razpolago. Poleg drugega potrebnega sadjarskega orodja poseduje podružnica tudi dve škropilnici za sadno drevje, ki sta članom na razpolago. — Lansko jesen se je ustanovilo tukaj tudi gasilno društvo. Saj je bil doslej vsak, ki ga je zadela nesreča požara, izročena na milost in nemilost usode. Kmalu pa bodo farani in tudi sosedne občine zavarovane pred krutim elementom, kajti društvo je naročilo motorno brizgalno, s katero bo mogoče voziti po vsaki pešpoti in dovesti vodo na vsak breg. Blagoslovitev motorke se bo vršila dne 6. julita tega leta pri podružnici sv. Urha v Lesičnem. V mesecu avgustu pa bo društvo priredilo v prid nabave motorne brizgalne veliko tombolo, na kar vsa sosedna društva in prijatelje gasilstva že sedaj opozarjamo s prošnjo, da določijo ta dan za nas in se tukajšnje slavnosti v čim častnejšem številu udeležijo. Natančnejši spored prireditve bo objavljen še kasneje.

Dramlje pri Celju. Smrt ugledne žene. Dne 24. maja se je vršil slovesen pogreb občudovane matere Frančiške Svetelšek, katera je v visoki starosti 81 let mirno v Gospodu zapala. Bila je vrla gospodinja in zvesta žena svojemu blagopokojnemu soprogu Francu Svetelšek, veleposestniku in mnogoletnemu županu, zato jo bomo ohranili v najlepšem spominu! Blagopokojnici naj sveti večna luč, vsem sorodnikom pa naše globoko sožalje!

Šmarje pri Jelšah. Dne 22. maja je po dolgi in mučni bolezni, spreviden s svetimi zakramenti umrl bivši dolgoletni občinski odbornik i. t. d. gosp. Matevž Hrup v starosti 74 let. Rajni nam je zapustil lep vzgled, kako se lahko s pridnimi rokami iz nič prigospodari lepo posestvo. Kot dolgoletni občinski odbornik okolice Šmarje je vedno branil naše kmečke pravice ter si tako pridobil zaupanje in spoštovanje tudi pri ljudstvu. Bil je tudi dolgo vrsto let vrtnar v gradu Jelše. Dragi Matevž, naj ti bo lahka domača zemlja! Mi pa te ohranimo v trajnem spominu.

Marenberg. Tombola v prid farne cerkve, ki jo priredi Kolo Jugoslovanskih sester, se vrši nepreklidno dne 29. maja, to je na praznik Gospodovega vnebohoda po večernicah na cerkvenem trgu. V slučaju velikega naliva bi se vršila v Brudemannovi dvorani. Vsi, ki so bili po katerikoli poti naprošeni za pomoč v dobitkih ali v denarju, se tem potom vljudno vabijo, naj ne pozabijo na to. Prodaja srečk ne gre tako izpod rok, kakor bi bilo želeti, zato oni, ki imajo smisel za lepoto cerkve, so najvljudneje vabljeni, da pridejo sami in njih sosedje, prijatelji ter njih znanci. Pri igri bo svirala domača godba na pihala. Na veselo svidenje. Gospode duhovnike prosimo, da to objavijo raz lece na Muti, Vuzenici, Kapli, Remšniku, Ribnici in Vuhredu. Pripravljalni odbor.

Št. Danijel pri Prevaljah. Cerkvemu ključarju iz Mežice, Matevžu Vogel, je lansko leto umrla žena Marija in mu zapustila pet malih otrok. Po dolgem preudarjanju je sklenil, poiskati sebi drugo gospodinjico in otrokom drugo dobro maico. In glej, našel je oboje v osebi Stovnikove Metke iz Strojne, sestre rajne njegove dobre žene. Pa tudi Matevžev brat Rudolf Vogel je že iskal primerne ženko, ki bi mu pomagala gospodariti na obširni Žikovki kmetiji na Suhem vrhu, in glej, tudi njemu se je posrečilo, pa je pregovoril Pavlo iz ugledne Strikerjeve družine iz Šelenberga, da bi mu sledila na njegov lep dom. In tako sta stala oba brata s svojima nevestama dne 19. maja pred oltarjem lične cerkve Št. Danijela ter sklenila z njima dosmrtno zvezo. Nato so se pri Marinu prav po domače zabavali, pri čemer pa niso pozabili na Dijaško semenišče v Mariboru ter zbrali 80 dinarjev. Vsem darovalcem: Bog plačaj, novoporočenim pa obilo sreče in božjega blagoslova!

Maribor. Pevci iz okolice se opozarjajo na cerkveni koncert Glasbene Maticе, ki se vrši dne 4. junija ob 20. uri v stolnici. Petje ruskih cerkvenih pesmi je tako zanimivo, da bi ga moral vsak pevec poslušati. Iz tega vzroka so tudi cene čisto nizko nastavljene. Ne zamudite torej lepe prilike in pridite poslušat.

Razvanje pri Mariboru. Občinski odbor je naprosil okrajne cestni odbor, da se gradnja nove okrajne ceste Limbuš—Hoče, oziroma preureditev dosedanje občinske ceste v okrajno, prične istočasno iz obeh smeri, to je iz Mimbuša in Hoče. Za novo meščansko šolo na desnem bregu Drave bi morala občina Razvanje prispevati 50.000 Din, vsekakor malo preveliko breme. — Na binkoštno nedeljo priredi tukajšnje prostovoljno gasilno društvo tombolo z bogatimi dobitki.

Št. Peter pri Mariboru. Nabornik P. iz Zg. Dupleka je z nožem prizadel težko poškodbo na desni roki viničarskemu sinu Antonu Škof iz Malečnika. — Diletanti prosvetnega društva »Skala« ponove prvo nedeljo meseca junija igro »Deseti brata«.

NAŠA DRUŠTVA

Gostovanje Katoliške Omladine. Dramatski odsek Katoliške Omladine v Mariboru priredi v nedeljo, dne 1. junija ob pol štirih popoldne v Konjicah in ob pol osmih zvečer v Slovenski Bistrici gledališko predstavo »Očetova kletev« v treh dejanjih. Igra je izredno podučljiva in zanimiva. Med odmori svira društvena godba na lok. Vljudno se prosi občinstvo, da se obeh predstav udeleži v najobilnejšem številu. Na veselo svidenje!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Dne 29. maja, na praznik Kristusovega vnebohoda priredi tukajšnja mladeniška Marijina družba po večernicah lepo igro »V Marijinem varstvu«. — Snov igre je vzeta iz križarskih vojsk, ko so tudi ljudje iz naših krajev vstopali v vojske, ki so hodile v Sveto deželo, da bi jo iztrgale

iz roka mohamedanov. — Udeležite se te zanimive igre v velikem številu!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Tukajšnje prosvetno društvo »Zarja« uprizoni na Križevu, dne 29. maja tega leta v Narodnem domu, gostilna Matjašič, ob treh popoldne A. Medvedovo štiridejansko igro »Stari in mladi«. Igra uči, kako naj mladi ne postopajo s starimi. — Pridite in pogledajte si to igro stari in mladi!

Sv. Lenart. Živinorejska zadruga za Slovenske gorice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah vabi s tem vse svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 1. junija 1930 ob 9. uri popoldne v prostorih g. Aubla pri Sv. Lenartu v Slov. goricah z običajnim dnevnim redom. Načelstvo vabi vse člane, da se občnega zbora gotovo udeležijo, ker so na dnevnem redu važni razgovori za povzdigo živinoreje, posebno mlekarstva in svinjereje.

Marija Snežna. Marijina družba pri Mariji Snežni priredi dne 29. maja igro »Dve materi« v Društvenem domu ob treh popoldan.

Napačno umel. »Sedaj,« zagrozi župan porednemu ponočnjaku, ko ga privede predenj občinski sluga, »sedaj bi bil že čas, da se poboljšaš, če ne, pa dobiš drugikrat 24 ur.« — Porednež: »Oče, kakih — srebrnih ali zlatih?«

Zakaj lezejo piščeta iz jajc. Bratec in sestra sta videla, kako so mala piščeta prilezla iz jajc. Bratec je videl, da sestra tega ne razume, pa je rekel: »Ti tega ne razumeš! Jaz pa vem, zakaj lezejo piščeta iz jajc!« — Sestra: »No, zakaj?« — Bratec: »Ker se bojijo, da bi jih sicer skuhalo!«

Pristno bučno olje, vsakovrstno moko dobite po izredno nizki ceni v trgovini **F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.** Zamenjava pšenice za moko, nakup jajc, masla, suhih gob in vinskega kamna. 722

USTANOVljena LETa 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Ako želim biti posebno lepa

tedaj vzamem Fellerjevo Elsa-Creme-pomado ter z njo zjutraj in zvečer namažem obraz, vrat, ramena in roke. S tem dobiva koža novo hrano in mladosten izgled; brez sledu so izginile solnčne pege in vse nečistosti! Za lase pa vporabljam samo Fellerjevo Elsa-pomado za rast las. 582

Delajte tudi Vi tako — pomagalo bode tudi Vam!

Po pošti 2 lonca ene ali po 1 lonec vsake Elsa-pomade stane 40 Din franko če se denar vpošlje naprej; po povzetju 50 Din. Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri: **EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elsatrg 341**

Birmanska

darila
kupite

dobro
in po ceni
pri

JAKOB MULAVEC

Maribor, Kralja Petra trg 1.
pri magdalenski lekarni.

Prepričajte se, ogled neobvezen. Neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 689

Avinal ozdravi alkoholičarja, ne da bi vedel za to. Stane 220 Din. Razpošilja: Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 17. 716

Podpisana prekličem vse žalitve izrečene proti gospd. Jozefi Štifter, Zg. Hlapje ter se ji zahvalim da je odstopil od tožbe. 721

FRANČIŠKA ŠOBA

V najem vzamem srednji vodeni mlin za plačilo ali na delež. Naslov pove oglašni oddelek pod takoj 19.300. 723

X. jubilejni Velesojem v Ljubljani

od 29. maja do
9. junija 1930.

Največja tovrstna prireditel v državi.

40.000² obsega 9 razstavnih zgradb — 800 razstavljalcev.

Tovarniške cene vseh vrst blaga.

Špeciální oddelki: tekstil, usnje, papir, pohištvo, avtomobili, stroji in kovina, poljedelski stroji, perutnina. — Obsežno zabavišče. — Stanovanja preskrbljena. Legitimacije Din 30.— prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske in obrtniške organizacije, Putnik i. t. d. 715

Slavimo 10 letnico obstoja velesojem!

Sedaj je najboljši čas 720 za gnojenje okopavin s čilskim solitrom.

To je zelo hitro učinkujoče dušičnato gnojilo, ki proizvaja bujno rast in bogat pridelek. Posebno hvaležno za

čilski soliter

so okopavine: krompir, pesa, repa, korenje in druge rastline. To gnojilo se dobi povsod tam, kjer imajo druga umetna gnojila. Največ ga preskrbujejo Kmet. zadruge in kmet. podružnice. Navodila o uporabi nudi:

**Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra
LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica št. 1/II**

Oblastveno koncesionirana zastavljalnica
v Mariboru.

Licitacija zastavnih predmetov

se vrši dne 11. junija 1930. Začetek ob 9. uri
dopoldne.

Prodali se bodo: efekti št. 7959 do 9383, dragocenosti št. 18.582 do 20.605, ki se do 7. junija 1930 ne podaljšajo ali ne dvignejo. Dne 9. in 10. junija 1930 ostane zavod za stran-kin promet zaprt. 712

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.
 Stanje hranilnih vlog nad 55,000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka
 ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

1

Birmanska darila

ure, zlatnine
 kupite najceneje
 pri
R. BIZJAK
MARIBOR
 Gosposka ul. 16
 Brezobvezen
 690 ogled zaloge.

Nikropost je sredstvo, s katerim se vsakdo lahko odvadi kajenja takoj. Stane enkrat za vselej franko 76 Din. Kdor naroči 5 steklenic, plača samo 280 Din. Pustite tudi vi kajenje, ki Vam škoduje na zdravju in denarju. Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 17. — Zastopnike in preprodajalce sprejemem povsod.

Pacijent:

Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uredim prebavo?

Doktor:

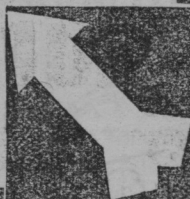
v

Rogaško Slatino!

Tozadevni prospekti se dobe pri ravnateljstvu zdravilišča, kakor tudi v vseh pisarnah »Putnika«. — V času izven glavne sezone izredni popusti! Igra vojaška godba! Direktno železniške zveze!

495

Kilne pasove

(Bruchbänder), trebušne in želodčne pasove, umetne noge

i. t. d.
 dobite dobrega lastnega izdelka pri

IVAN FRIC, CELJE
 za farno cerkvijo

170

Najcenejše in najboljše

kupite

barve, lake, firneže, terpentin, karbolinum, maže za kolesa, olje za stroje in mast, bencin i. t. d.

pri

614

Branko Sučević, Maribor

Telefon št. 2152

Slovenska ulica 8

Telefon št. 2153

Prodajam pravo angleško kobilico. Vpraša se pri Dr. Dežeo zobozdravnik, Maribor, Aleksandrova c. 6/II. nadstropje. 706

Proda se lepo posestvo 10 do 32 oralov, izve se pri Feliks Drozg, Vol. Žimica, pošta Sv. Barbara v Sl. gor. 707

Ure,
 zlatnina,
 očala.

Budilke po Din 50⁰⁰

Zajamčeno prvovrstne izdelke kupite samo pri urarju **M. Ilger-jevem Sinu**

Maribor, Gosposka ulica 15¹⁴⁴

Popravila hitro, dobro in poceni!

Sprejemam zavarovanja škode po toči

po najugodnejših pogojih. — Brezplačno revidiram vse zavarovalne listine. Priporočam se za požarna, nezgodna, avtomobilska, vlomsko, življenska in otroška zavarovanja. Sprejemam dobre zastopnike po vseh občinah mariborskega okraja. — Zadostuje, da mi pošete dopisnico, pa pridem na lice mesta, da dobro uredim zavarovanja.

FRANJO ŽEBOT

glavni zastopnik „Vzajemne zavarovalnice“
 708 Maribor, Loška ul. 10 (blizu Narodnega doma).

Specerijsko, manufakturno in železno, ninsko blago, kakor tudi cement, beli pesek za vrtove in beton, cementne cevi, zidno in strešno opeko itd.

kupite najboljše pri

KARL SIMA

Pekel - Poljčane 663

Kupujem po najvišji ceni kosti, staro železo, cunje, šetine, in deželne pridelke.

Čitajte „Slov. Gospodarja“!

Za birmo!

Boterce!

Obleke za dečke in deklice, nogavice, čevlje, svila za obleke à Din 25⁰⁰ itd. v veliki izbiri v staroznani konfek. in modni trgovini

Botri!

T. Kunder, nasl. Drago Cerlini, Celje, Glavni trg 14

Solidna posrežba!

676

Nizke cene!

Ali se želite iznebiti
protina
REUMATIZMA

bolečin v kosteh
in išlasi
brez nevarnosti?

Reuma je strašna in zelo razširjena bolezen, ki se ne izogne niti bogatši niti siromaku in išče žrtve, kakor v palačah tako tudi v kočah. Prerazlične so oblike v katerih bolezen nastopa, največ boleznij je pa takih, ki se nazivajo z najrazličnejšimi imeni, medtem pa niso nič drugega kakor

701 **reumatizem**

Enkrat bolijo kosti in členki, drugič členki otečejo, pohabljeni roke in noge, trganje, zbadanje v raznih delih telesa, celo oslabiljenje vida, vse to so posledice reume in bolečin v kosteh. Kakor so različne oblike s katerimi se bolezen pojavlja, ravno tako številna so mogoča in nemogoča zdravila, medicina, miksture, mazila itd., ki se trpečemu človeštvu ponujajo. Na več teh sredstev ne more popolnoma ozdraviti, kvečjemu bolečine samo ublažiti. To, kar Vam pa mi priporočamo je popolnoma neškodljiva zdravilna pijača, katera je že

mnogim bolnikom pomagala!

Naša kura je izborna in deluje hitro pri zastarelih, kroničnih slučajih.

Da pridobimo čim več pristašev, smo sklenili, vsakomur, ki nam piše poslati popolnoma brezplačno našo interesantno in poučno razpravo.

Kogar torej mučijo bolečine in kdor se želi teh bolečin hitro, temeljito in brez nevarnosti iznebiti, naj še danes piše na:

AUGUST MÄRZKE, Berlin—Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5., Abt. 24.

Zaloga: Prepričajte se!

Stekla
Porcelana
Svetiljk
Ogledal
Okvirjev
Slik
Ripov
Vsakovrstnih
šip i. t. d.

FR. STRUPI CELJE

Prevzema vsa
stavbna in dru-
ga steklarska
dela. Najnižje
cene in solidna
postrežba. 23

Prodajam posestvo
tri četrt
orala zemlje, lepa novo zi-
dana hiša vse v lepem sta-
nju za 55.000 Din v Laznici
št. 38. 713

Botri — Botrice

kupite za majhen denar lepa
darila za Vaše birmance pri

F. Kneser, Maribor
Aleksandrova cesta 27

prej A. Kiffmann, blizu
:: glavnega kolodvora ::

Znatno znižane cene,
radi razprodaje velike zaloge
ur, zlatnine in srebrnine. 698

Ogled brezobvezen!

Pristna

domača vina, prvovrsten doma pre-
šani jabolčnik, kakor zajamčeno
pristno domačo, žgano slivovko

si nabavite
po najugod-
nejši ceni
pri
709

FLORJAN GAJŠERU v Lohi pri Žusmu
Zahitejate brezplačne vzorce in cenike!

Proda se en gepelj in mlatilnica, vse v dobrem sta-
nju in vse skupaj. Cena po dogovoru. Vpraša se
pri Feliks Kranvogel, Sp. Voličina, p. Sv. Lenart
v Slov. goricah. 741

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

198

V malih oznanilih stane
vsaka beseda Din 1-20.
Najmanjša cena za oglas
je 8 Din. Manjši zneski se
lahko pošljejo v znamkah.

Mala oznanila

Mali oglasi se objavljajo samo
ako se **PLAČAJO NAPREJ!**

Upravištvo odgovarja
na razna vprašanja samo
takrat, ako je priložena
znamka za 2 Din za od-
govor. Upravištvo.

pošljite nam takoj Vaš naslov! **Dnevno Din.**
200-300 in še več lahko zaslužite z delom
v Vašem domačem kraju. Znamko za od-
govor: »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni
trg 25/I. 493

✓ **Ptuju** kupite cement, apno, deske, late,
krajnike, umetna gnojila, semena, galico,
žveplo in druge kmetijske in vinogradne
potrebščine v najboljši kakovosti in po naj-
nižje mogočih cenah pri **KMETIJSKI ZA-
DRUGI.** 517

Dobro, zdravo in po ceni domačo pijačo si
sami napravite z esenco **Mostin.** Istotako
dober rum z rumovim cvetjem. Oboje dobi-
te le v drogeriji Wolfram, Maribor, Sloven-
ska ulica. 523

Barve vsakovrstne, firnež, lake ter karbolinej
in vse potrebščine za slikarje, mizarje in
sedlarje dobite v trgovini **Fr. Senčar, Mala
Nedelja.** Velika zaloga novodošle kuhinjske
posode ter vseh drugih potrebščin za vsa-
koga. 696

Posojilnica v Slatini vabi svoje člani na red-
ni letni občni zbor v nedeljo, dne 1. junija
1930 popoldne ob 3. uri v Društvenem domu
pri Sv. Križu. Dnevni red: 1. Poročilo načel-
stva in pregledovalca računov; 2. Odobrenje
računskega zaključka za leto 1929; 3. Voli-
tev načelstva in pregledovalca računov ter
namestnika; 4. Slučajnosti. — Načelstvo.
701

Prodajam eno košijo za 1500 Din. Balkan, Ma-
ribor, Meljska cesta 29. 687

Enovprežni voz s streho na prodaj,
Maribor, Aleksan-
drova cesta 33. 710

Najcenejše urezavanje šip, kakor prirezavanje
po meri, velika zaloga modernih okvirjev
pri Ivan Klančnik, steklarna, Maribor, Slo-
venska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno
banko). 691

Kmetovalci

berite!

Pravkar sem dobil iz Amerike

berite!

originalne „DEERING“

kosilnice,

obračalnike za seno, grablje, žetvene priprave in vse nadomestne dele! Oglejte si tudi mojo veliko zalogo večkrat odlikovanih poljedelskih strojev vseh vrst in razne železine.

v Ljubljani na Gosposvetski cesti 1
STUPICA FRANC

698

Zlato uro zastonj

ter mnoge druge dragocene darove dobe odjemalci strokovne urarske tvrdke H. SUTTNER. Natančneje o tem v novi veliki ilustrirani domači

knjigi, katero tudi Vi brezplačno dobite, ako jo zahtevate od tvrdke Suttner. — V isti bode našli prave švicarske žepne 44 Din. Dalje, za 98 Din ter prave Anure po od 49 Din; dalje ure nihalko, zidne in kuhinjske ure, verižice, prstane, okrasne predmete in darove iz zlata, srebra i. t. d. v ogromni izbiri po skoro originalnih tvorniških cenah! Zahtevajte takoj sedaj to brezplačno veliko domačo knjigo od tvrdke

211

H. SUTTNER, Ljubljana št. 992

Na prodaj stara jedilnica za 2000 Din, omara za knjige 1000 Din. Spalnica in drugo pohištvo. Skladišče Balkan, Maribor, Meljska cesta 29. 666

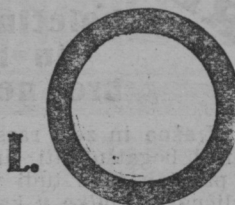
Dr. Julij Matthey, zdravnik v Apačah bode nastopil dopust od 27. maja do 8. junija, kar naj blagovoli cenj. občinstvo vzeti na znanje. 679.

TRI PREDNOSTI

- I. Ogromna izbira.
- II. Izborna kvaliteta.
- III. Nizke cene in plačilne olajšave.

656

Blago za moške obleke in spomladanske plašče. — Blago za damske kostime, plašče in obleke. — Cefiri, oksfordi in poplini za moške srajce. — Crepe-de-chine, crepe-saten, crepe-georgette, crepe-marochine. — Bernberg- in umetna svila v modernih barvah in desenh. V sakovrstno platno za perilo stalno v veliki izbiri

L. ORNIK, MARIBOR
KOROSKA CESTA STEV. 9

Nikdar košnje,

še niste imeli tako prijetne in lahke

686 kot jo boste imeli letos, toda le, ako boste kosili

z garantirano domačo

Jugoslovensko koso

Zahtevajte te kose pri vseh trgovcih!

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od Din 100 — naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovšem kroju. Oglejte si pred nakupom našo zalogo. 423

Stekleno blago in porcelanasto posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari Celjski steklarni

M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prevzema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000

članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem,

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192